

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2021. gada 6. maijā *

Apelācija – Regula (EK) Nr. 1107/2009 – 4. un 21. pants – Apstiprināšanas kritēriji – Apstiprinājuma pārskatīšana – Augu aizsardzības līdzekļi – Īstenošanas regula (ES) Nr. 485/2013 – Darbīgās vielas klotianidīns un imidakloprīds – Sēklas, kas apstrādātas ar augu aizsardzības līdzekļiem, kuros ir šīs darbīgās vielas – Neprofesionālas lietošanas aizliegums – Piesardzības princips

Lietā C-499/18 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2018. gada 27. jūlijā iesniedza

Bayer CropScience AG,

Bayer AG, Monheima pie Reinas [*Monheim am Rhein*] (Vācija),

ko pārstāv *M. Zdzieborska, solicitor, A. Robert, advokāte, K. Nordlander, advokat, C. Zimmermann, advokāts, un P. Harrison, solicitor,*

prasītājas,

pārējās lietas dalībnieces:

Association générale des producteurs de maïs et autres céréales cultivées de la sous-famille des panicoidées (AGPM), Montardona [*Montardon*] (Francija),

The National Farmers' Union (NFU), Stonleja [*Stoneleigh*] (Apvienotā Karaliste), ko sākotnēji pārstāvēja *H. Mercer, QC, un J. Robb, barrister,* kurus pilnvarojusi *N. Winter, solicitor,* vēlāk – *H. Mercer, QC, un J. Robb, barrister,* kā arī *K. Tandy, advocate,*

Association européenne pour la protection des cultures (ECPA), Brisele (Beļģija), ko sākotnēji pārstāvēja *D. Abrahams, E. Mullier un I. de Seze, advokāti,* vēlāk – *D. Abrahams un E. Mullier, advokāti,*

Rapool-Ring GmbH Qualitätsraps deutscher Züchter, Izernhāgena [*Isernhagen*] (Vācija),

European Seed Association (ESA), Brisele, ko sākotnēji pārstāvēja *P. de Jong, advokāts, un K. Claeyé, advocaat,* kā arī *E. Bertolotto, advokāte,* vēlāk – *P. de Jong, advokāts, un K. Claeyé, advocaat,*

* Tiesvedības valoda – angļu.

Agricultural Industries Confederation Ltd, Pīterboro [*Peterborough*] (Apvienotā Karaliste), ko sākotnēji pārstāvēja *P. de Jong*, advokāts, un *K. Claeys*, advokāte, kā arī *E. Bertolotto*, advokāte, vēlāk – *J. Gaul* un *P. de Jong*, advokāti, kā arī *K. Claeys*, advokāte,

personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *B. Eggers*, kā arī *P. Ondrušek*, *X. Lewis* un *I. Naglis*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

ko atbalsta:

Stichting De Bijenstichting, Vordena [*Vorden*] (Nīderlande), ko pārstāv *L. Smale*, advokāte,

persona, kas iestājusies apelācijas tiesvedībā,

Union nationale de l'apiculture française (UNAF), Parīze (Francija), ko pārstāv *B. Fau* un *J.-F. Funke*, advokāti,

Deutscher Berufs- und Erwerbsimkerbund eV, Zoltava [*Soltau*] (Vācija),

Österreichischer Erwerbsimkerbund, Grosbersdorfa [*Großbebersdorf*] (Austrija),

ko pārstāv *B. Tschida* un *A. Willand*, *Rechtsanwälte*,

Pesticide Action Network Europe (PAN Europe), Brisele,

Bee Life European Beekeeping Coordination (Bee Life), Luvēnlanēva [*Louvain-la-Neuve*] (Beļģija),

Buglife – The Invertebrate Conservation Trust, Pīterboro,

Stichting Greenpeace Council (Greenpeace), Amsterdamā (Nīderlande),

ko pārstāv *B. Kloostra*, advokāts,

Zviedrijas Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja *C. Meyer-Seitz*, *A. Falk*, *H. Shev* un *J. Lundberg*, kā arī *E. Karlsson*, vēlāk – *C. Meyer-Seitz* un *H. Shev*, kā arī *E. Karlsson*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda pirmās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), M. Safjans [*M. Safjan*] un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

ģenerāladvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: M. Longars [*M. Longar*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 3. jūnija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2020. gada 17. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar apelācijas sūdzību *Bayer CropScience AG* un *Bayer AG* lūdz, pirmkārt, atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 17. maija spriedumu *Bayer CropScience u.c./Komisija* (T-429/13 un T-451/13, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2018:280), ar kuru tā noraidīja abu minēto prasību atcelt Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 485/2013 (2013. gada 24. maijs), ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 540/2011 attiecībā uz darbīgo vielu klotianidīna, tiametoksama un imidakloprīda apstiprināšanas nosacījumiem un tādu sēklu izmantošanas un tirdzniecības aizliegšanu, kuras apstrādātas ar augu aizsardzības līdzekļiem, kas satur minētās darbīgās vielas (OV 2013, L 139, 12. lpp.; turpmāk tekstā – “strīdīgā regula”), un, otrkārt, atcelt strīdīgo regulu, ciktāl tā attiecas uz prasītājām.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Direktīva 91/414/EEK

- 2 Līdz 2011. gada 14. jūnijam augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū reglamentēja Padomes Direktīva 91/414/EEK (1991. gada 15. jūlijs) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū (OV 1991, L 230, 1. lpp.).
- 3 Direktīvas 91/414 4. panta 1. punktā bija noteikts, ka dalībvalsts nevar atļaut augu aizsardzības līdzekli, ja vien tā sastāvā esošās darbīgās vielas ir uzskaitītas minētās direktīvas I pielikumā.
- 4 Šīs direktīvas 5. pantā citastarp bija noteikts:

“Ņemot vērā pašreizējās zinātnes un tehnikas atziņas, aktīvo [darbīgo] vielu sākotnēji iekļauj I pielikumā uz laiku, kas nepārsniedz 10 gadus, ja var paredzēt, ka aktīvo vielu saturošie augu aizsardzības līdzekļi atbildīs šādiem nosacījumiem:

- a) šo līdzekļu atliekas, kas radušās tādas izmantošanas rezultātā, kas atbilst labai augu aizsardzības praksei, neatstāj nekādu kaitīgu iespaidu uz cilvēku vai dzīvnieku veselību vai gruntsūdeņiem, un tās nepieļaujamā veidā neietekmē vidi, un minētās atliekas tiktāl, ciktāl tām ir nozīme toksikoloģiskā vai vides aspektā, var izmērīt ar vispārēji lietotu metožu palīdzību;
- b) šo līdzekļu lietošana, kas notiek atbilstoši labai augu aizsardzības praksei, neatstāj nekādu kaitīgu iespaidu uz cilvēku vai dzīvnieku veselību, un tā nepieļaujamā veidā neietekmē vidi, kā paredzēts 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta iv) un v) punkt[ā].

2. Lai iekļautu aktīvo vielu I pielikumā, jo īpaši jāņem vērā:

- a) ja nepieciešams – pieļaujamā dienas deva cilvēkam;
- b) ja nepieciešams – pieļaujamais iedarbības līmenis uz izmantotāju;
- c) ja nepieciešams – novērtējums tam, kas ar vielu notiek un kā viela izplatās vidē, kā arī tās ietekme uz blakussugām.

[..]”

B. Regula (EK) Nr. 1107/2009

- 5 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV 2009, L 309, 1. lpp.), stājas spēkā 2011. gada 14. jūnijā.
- 6 Šīs regulas 8. un 16. apsvērumi ir formulēti šādi:
- “(8) Šīs regulas mērķis ir nodrošināt augstu cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzības pakāpi, vienlaikus saglabājot Kopienas lauksaimniecības konkurētspēju. [..]
- [..]
- (16) Saskaņā ar attiecīgiem nosacījumiem būtu jāparedz iespēja grozīt vai atsaukt darbīgās vielas apstiprinājumu gadījumos, kad tā vairs neatbilst apstiprināšanas kritērijiem vai ja ir jānodrošina atbilstība Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā [(OV 2000, L 327, 1. lpp.).”
- 7 Saskaņā ar minētās regulas 28. panta 1. punktu un 29. panta 1. punkta a) apakšpunktu augu aizsardzības līdzekli var laist tirgū vai izmantot tikai tad, ja attiecīgajā dalībvalstī tam ir piešķirta atļauja saskaņā ar minēto regulu, ja dalībvalsts ir atļāvusi šo līdzekli, tostarp pieņemot, ka tā darbīgās vielas ir apstiprinātas Savienības līmenī.
- 8 Regulas Nr. 1107/2009 4. pantā “Darbīgo vielu apstiprināšanas kritēriji” it īpaši ir noteikti šādi kritēriji:
- “1. Darbīgo vielu apstiprina saskaņā ar II pielikumu, ja, ņemot vērā pašreizējās zinātnes un tehnikas atziņas, gaidāms, ka atbilstīgi šā pielikuma 2. un 3. punktā minētajiem kritērijiem augu aizsardzības līdzekļi, kuros ir attiecīgā darbīgā viela, atbilst 2. un 3. punktā minētajām prasībām.
- [..]
2. Augu aizsardzības līdzekļu atliekas saistībā ar labai augu aizsardzības praksei atbilstīgu lietošanu un, ņemot vērā reālos lietošanas apstākļus, atbilst šādām prasībām:
- a) tām nav kaitīgas ietekmes nedz uz cilvēku, tostarp mazāk aizsargātu grupu, vai dzīvnieku veselību, ņemot vērā zināmo kumulatīvo un sinerģisko ietekmi, ja ir pieejamas [Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA)] apstiprinātas zinātniskās metodes tādas ietekmes novērtēšanai, nedz arī uz gruntsūdeņiem;
- b) tām nav nevēlam[as] iedarbīb[as] uz vidi.
- [..]
3. Augu aizsardzības līdzeklis saistībā ar labai augu aizsardzības praksei atbilstīgu lietošanu un, ņemot vērā reālus lietošanas apstākļus, atbilst šādām prasībām:
- a) tas ir pietiekami efektīvs;
- b) tam nav tūlītējas vai vēlākas kaitīgas ietekmes nedz uz cilvēku, tostarp mazāk aizsargātu grupu, vai dzīvnieku veselību ne tiešā veidā, ne ar dzeramā ūdens (ņemot vērā vielas, kas rodas dzeramā ūdens apstrādes rezultātā), pārtikas, lopbarības vai gaisa starpniecību, kā arī nav ietekmes darba vietā vai citās netiešās ietekmes, ņemot vērā zināmo kumulatīvo un sinerģisko ietekmi, ja ir pieejamas [EFSA] apstiprinātas zinātniskās metodes tādas ietekmes novērtēšanai, nedz arī uz gruntsūdeņiem;

- c) tam nav nevēlamas iedarbības uz augiem vai augu produktiem;
- d) tas neizraisa nevajadzīgas ciešanas un sāpes mugurkaulniekiem, ko paredzēts kontrolēt;
- e) tam nav nevēlamas iedarbības uz vidi, ja ir pieejamas [EFSA] apstiprinātas zinātniskās metodes šādas iedarbības novērtēšanai, jo īpaši ņemot vērā šādus apsvērumus:
 - i) tā pastāvēšanu un izplatību vidē, jo īpaši virszemes ūdeņu, tostarp ieteku un piekrastes ūdeņu, dzeramā ūdens, gruntsūdeņu, kā arī gaisa un augsnes piesārņojumu, ņemot vērā arī vietas, kas atrodas tālu no lietošanas vietas, jo kustība vidē notiek lielos attālumos;
 - ii) tā iedarbību uz blakussugām, tostarp šīm sugām raksturīgo uzvedību;
 - iii) tā ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu.

[..]”

- 9 Šīs regulas 7. panta “Izņēmumi” 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

“Darbīgās vielas ražotājs iesniedz dalībvalstij (ziņotāja dalībvalsts) pieteikumu darbīgās vielas apstiprināšanai vai grozījumu veikšanai apstiprināšanas nosacījumos, līdz ar kopsavilkumu un pilnīgu dokumentāciju, [..] pierādot, ka darbīgā viela atbilst apstiprināšanas kritērijiem, kas noteikti 4. pantā.”

- 10 Minētās regulas 12. panta “[EFSA] secinājums” 2. punkta otrajā daļā ir noteikts:

“[EFSA] 120 dienu laikā pēc tam, kad beidzies rakstisko atsauksmju iesniegšanai paredzētais termiņš, ņemot vērā pašreizējās zinātnes un tehnikas atziņas, izmantojot pieteikuma iesniegšanas laikā pieejamās vadlīnijas, pieņem secinājumu par to, vai sagaidāms, ka darbīgā viela atbildīs 4. pantā noteiktajiem apstiprināšanas kritērijiem [..].”

- 11 Atbilstoši šīs pašas regulas 21. pantam “Apstiprinājuma pārskatīšana”:

“1. “Komisija var jebkurā brīdī pārskatīt darbīgās vielas apstiprinājumu. Tā ņem vērā attiecīgās dalībvalsts lūgumu, pamatojoties uz jaunām zinātnes un tehnikas atziņām un monitoringa datiem, pārskatīt darbīgās vielas apstiprinājumu, tostarp, ja pēc atļauju pārskatīšanas saskaņā ar 44. panta 1. punktu ir konstatēts, ka tiek kavēta Direktīvas 2000/60/EK 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta iv) [punktā] un b) apakšpunkta i) [punktā], kā arī 7. panta 2. un 3. punktā noteikto mērķu sasniegšana.

Ja, ņemot vērā jaunas zinātnes un tehnikas atziņas, tā uzskata, ka ir norādes, ka viela vairs neatbilst 4. panta apstiprināšanas kritērijiem vai nav nodrošināta vajadzīgā papildu informācija saskaņā ar 6. panta f) [punktu], tā informē dalībvalstis, [EFSA] un darbīgās vielas ražotāju, nosakot laikposmu, kurā ražotājam jāiesniedz komentāri.

2. Komisija var lūgt dalībvalstis un [EFSA] izteikt atzinumu vai sniegt zinātnisku vai tehnisku palīdzību. Dalībvalstis var sniegt savas atsauksmes Komisijai trīs mēnešu laikā pēc lūguma datuma. [EFSA] iesniedz atzinumu vai darba rezultātus Komisijai trīs mēnešu laikā pēc lūguma datuma.

3. Ja Komisija secina, ka 4. pantā noteiktie apstiprināšanas kritēriji vairs netiek ievēroti vai nav nodrošināta vajadzīgā papildu informācija saskaņā ar 6. panta f) [punktu], pieņem regulu par apstiprinājuma atsaukšanu vai grozīšanu saskaņā ar 79. panta 3. punktā minēto regulatīvo procedūru.

[..]”

- 12 Regulas Nr. 1107/2009 II pielikuma “Procedūra un kritēriji darbīgo vielu, aizsargvielu un sinerģistu apstiprināšanai saskaņā ar II nodaļu” 3. punkta “Darbīgas vielas apstiprināšanas kritēriji” 3.8.3. apakšpunkts ir formulēts šādi:

“Darbīgo vielu, aizsargvielu vai sinerģistu apstiprina tikai tad, ja, pamatojoties uz pienācīgu riska novērtējumu, kas veikts saskaņā ar [Savienības] vai starptautiski pieņemtām vadlīnijām, ir konstatēts, ka, lietojot augu aizsardzības līdzekli, kura sastāvā ir minētā darbīgā viela, aizsargviela vai sinerģists, atbilstoši noteiktajiem lietošanas nosacījumiem:

- izraisītā ietekme uz medus bitēm būs nebūtiska, vai
- netiek konstatēta nepieļaujama akūta vai hroniska ietekme uz koloniju dzīvotspēju un attīstību, ņemot vērā ietekmi uz medus bišu kūniņām un medus bišu uzvedību.”

- 13 Šīs regulas 69. pantā “Ārkārtas pasākumi” ir paredzēts:

“Ja ir skaidri redzams, ka apstiprināta darbīgā viela, aizsargviela, sinerģists vai papildviela, vai augu aizsardzības līdzeklis, kuram ir piešķirta atļauja saskaņā ar šo regulu, var radīt nopietnus draudus cilvēku vai dzīvnieku veselībai vai videi, un attiecīgās dalībvalstis nespēj šos draudus pietiekami novērst, tūlīt veic pasākumus, lai ierobežotu vai aizliegto šīs vielas vai līdzekļa lietošanu un/vai pārdošanu saskaņā ar 79. panta 3. punktā minēto regulatīvo procedūru vai nu pēc Komisijas pašas iniciatīvas, vai pēc dalībvalsts lūguma. Pirms šādu pasākumu veikšanas Komisija izskata pierādījumus un var lūgt [EFSA] atzinumu. Komisija var noteikt laiku, kādā jāiesniedz šāds atzinums.”

- 14 Minētās regulas 78. panta “Grozījumi un īstenošanas pasākumi” 3. punktā ir noteikts, ka pēc Direktīvas 91/414 atcelšanas un aizstāšanas ar Regulu Nr. 1107/2009 darbīgās vielas, kas iekļautas Direktīvas 91/414 I pielikumā, tiek uzskatītas par apstiprinātām saskaņā ar Regulu Nr. 1107/2009 un turpmāk ir uzskaitītas Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 540/2011 (2011. gada 25. maijs), ar ko īsteno Regulu (EK) Nr. 1107/2009 attiecībā uz darbīgo vielu sarakstu (OV 2011, L 153, 1. lpp.), pielikuma A daļā.

II. Tiesvedības priekšvēsture

- 15 Darbīgās vielas klotianidīns un imidakloprīds (turpmāk tekstā – “attiecīgās vielas”), kas ietilpst neonikotinoīdu saimē, kuri bija ietverti Direktīvas 91/414 I pielikumā, ir iekļautas Īstenošanas regulas Nr. 540/2011 pielikuma A daļā.
- 16 Pēc starpgadījumiem, kas bija saistīti ar tādu augu aizsardzības līdzekļu nepareizu izmantošanu, kuros ietilpst attiecīgās vielas, un kā rezultātā gāja bojā medus bišu kolonijas, 2011. gada 18. martā Komisija pieprasīja EFSA pārskatīt sistēmu, kura paredzēta, lai izvērtētu augu aizsardzības līdzekļu risku attiecībā uz bitēm, un kuru ir izveidojusi Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu Augu aizsardzības organizācija (EPPO), lai izvērtētu hroniskos riskus attiecībā uz bitēm, nelielu devu iedarbību, gutācijas šķidrums iedarbību un kumulatīvos riskus. Šī sistēma bija izklāstīta dokumentā *Environmental risk assessment scheme for plant protection products* (“Sistēma, lai novērtētu augu aizsardzības līdzekļu risku attiecībā uz vidi”) ar atsauces numuru PP 3/10 (turpmāk tekstā – “EPPO vadlīnijas”).
- 17 2012. gada 30. martā žurnālā *Science* tika publicēti divi pētījumi par neonikotinoīdu grupā ietilpstošu vielu subletālo iedarbību uz bitēm. Pirmajā no šiem pētījumiem tika pētīti līdzekļi, kas satur darbīgo vielu tiametoksamu (turpmāk tekstā – “Henry pētījums”), otrajā – līdzekļi, kas satur darbīgo vielu imidakloprīdu (turpmāk tekstā kopā saukti – “2012. gada marta pētījumi”). Šo pētījumu autori secināja, ka abu šo darbīgo vielu parasti sastopamais līmenis var būtiski ietekmēt medus bišu un kameņu koloniju stabilitāti un dzīvotspēju.

- 18 Komisija 2012. gada 3. aprīlī saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. pantu pieprasīja *EFSA* izvērtēt 2012. gada marta pētījumus un pārbaudīt, vai šajos pētījumos minētajos eksperimentos lietotās devas ir salīdzināmas ar devām, kādām bites tiek faktiski pakļautas Savienībā atbilstīgi Savienības līmenī atļautiem lietojumiem un dalībvalstu piešķirtām atļaujām. Komisija arī jautāja, vai minēto pētījumu rezultātus var piemērot arī citiem sēkļu apstrādei lietotiem neonikotinoīdiem, it īpaši klotianidīnam.
- 19 2012. gada 25. aprīlī Komisija pieprasīja *EFSA* līdz 2012. gada 31. decembrim atjaunināt riska novērtējumu tostarp saistībā ar konkrētajām vielām, it īpaši attiecībā, pirmkārt, uz akūto un hronisko iedarbību uz bišu koloniju attīstību un dzīvotspēju, ņemot vērā iedarbību uz bišu cirmeņiem un bišu uzvedību, un, otrkārt, subletālo devu iedarbību uz to dzīvotspēju un uzvedību.
- 20 2012. gada 23. maijā, atbildot uz Komisijas 2011. gada 18. marta pieprasījumu, *EFSA* publicēja zinātnisko atzinumu par pieeju, uz kuras pamata tiek īstenota augu aizsardzības līdzekļu risku izvērtēšana attiecībā uz bitēm (turpmāk tekstā – “*EFSA* atzinums”). Šajā dokumentā tika identificētas vairākas jomas, kurās turpmākie risku izvērtējumi attiecībā uz bitēm būtu jāuzlabo. Tajā tostarp tika uzsvērtas vairākas *EPPO* vadlīniju nepilnības, kas radīja neskaidrības par medus bišu ekspozīcijas faktisko līmeni, un bija norādīti tādi jautājumi saistībā ar bišu veselību, kuri iepriekš nebija izskatīti *EPPO* vadlīnijās.
- 21 2012. gada 1. jūnijā, atbildot uz Komisijas 2012. gada 3. aprīļa pieprasījumu, *EFSA* iesniedza paziņojumu saistībā ar aktuālo pētījumu secinājumiem par konkrētu neonikotinoīdu subletālo iedarbību uz bitēm, ņemot vērā Eiropā patlaban atļauto izmantošanu. Šajā paziņojumā *EFSA* novērtēja 2012. gada marta pētījumus, kā arī trešo pētījumu attiecībā uz klotianidīnu, kas bija publicēts 2012. gada janvārī (turpmāk tekstā – “*Schneider* pētījums”). Kopumā *EFSA* secināja, ka ir jāveic papildu pētījumi, izmantojot dažādus iedarbības līmeņus vai citās situācijās.
- 22 2013. gada 16. janvārī *EFSA* publicēja savus secinājumus par riska novērtējumu attiecībā uz bitēm, ko rada attiecīgās vielas un tiametoksams (turpmāk tekstā – “*EFSA* secinājumi”), identificējot:
- paaugstinātu akūtu risku medus bitēm gadījumos, kad ir bijusi saskarsme ar putekļu nonesēm, sējot kukurūzu un graudaugus (klotianidīns, imidakloprīds, tiametoksams), rapsi (klotianidīns, imidakloprīds un, izņemot tā lietojumu zemākajā Savienībā atļautajā līmenī, tiametoksams), kā arī kokvilnu (imidakloprīds un tiametoksams),
 - paaugstinātu akūtu risku bitēm gadījumos, kad ir bijusi saskarsme ar atliekām nektārā un ziedputekšņos, lietojumos rapsim (klotianidīns un imidakloprīds), kā arī kokvilnai un saulespuķēm (imidakloprīds), un
 - akūtu risku no gutācijas šķidrums iedarbības, lietojot apstrādi kukurūzai (tiametoksams).
- 23 Turklāt *EFSA* secinājumos tika uzsvērtas daudzas neskaidrības zinātnisko datu neesamības dēļ. Tas it īpaši attiecas uz putekļu, piesārņota nektāra un putekšņu uzņemšanas un gutācijas šķidrums iedarbību uz medus bitēm, akūto un ilgtermiņa risku medus bišu koloniju dzīvotspējai un attīstībai, risku citiem kukaiņiem apputeksnētājiem, risku, ko rada atliekas medusrasā, un risku, ko rada atliekas nākamajās kultūrās.
- 24 Ņemot vērā *EFSA* identificētos riskus, Komisija 2013. gada 24. maijā pieņēma apstrīdēto regulu.
- 25 Šīs regulas 1. pantā attiecīgajām vielām it īpaši tika noteikti šādi ierobežojumi:
- aizliegums jebkādi neprofesionālai lietošanai iekštelpās un ārpus telpām;
 - aizliegums izmantot šādu graudaugu sēkļu apstrādē vai augsnes apstrādē, ja šos graudaugus sēj periodā no janvāra līdz jūnijam: mieži, prosa, auzas, rīsi, rudzi, sorgo, tritikāle, kvieši;

- aizliegums apstrādāt šādu graudaugu lapas: mieži, prosa, auzas, rīsi, rudzi, sorgo, tritikāle, kvieši un
 - aizliegums izmantot sēklu apstrādē, augsnes apstrādē vai graudaugu lapu apstrādē attiecībā aptuveni uz simt kultūrām, tostarp uz rapsi, soju, saulespuķēm un kukurūzu, izņemot izmantošanu siltumnīcās un lapu apstrādi pēc ziedēšanas.
- 26 Turklāt ar strīdīgās regulas 2. pantu tika aizliegts laist tirgū šīs regulas II pielikumā uzskaitīto kultūru sēklas, kuras ir apstrādātas ar augu aizsardzības līdzekļiem, kas satur konkrētās vielas, izņemot siltumnīcās izmantojamās sēklas.

III. Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 27 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kanceleijā iesniegts 2013. gada 19. augustā, *Bayer CropScience* un *Syngenta Crop Protection AG*, ko atbalsta *Association générale des producteurs de maïs et autres céréales cultivées de la sous-famille des panicoidées (AGPM)*, *The National Farmers' Union (NFU)*, *Association européenne pour la protection des cultures (ECPA)*, *Rapool-Ring GmbH*, *Qualitätsraps deutscher Züchter*, *European Seed Association (ESA)* un *Agricultural Industries Confederation Ltd*, cēla prasību atcelt strīdīgo regulu.
- 28 Minētās prasības pamatojumam *Bayer CropScience* un *Syngenta Crop Protection* galvenokārt izvirzīja iebildumus par Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. un 3. punkta piemērošanu.
- 29 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa prasību noraidīja un piesprieda *Bayer CropScience* un *Syngenta Crop Protection* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

IV. Lietas dalībnieku prasījumi apelācijas tiesvedībā

- 30 *Bayer CropScience* un *Bayer* prasījumi Tiesai ir šādi:
- atcelt pārsūdzēto spriedumu;
 - atcelt strīdīgo regulu, ciktāl tā attiecas uz tām;
 - piespriet Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies tiesvedībā Vispārējā tiesā un saistībā ar apelācijas sūdzību.
- 31 *NFU* un *Agricultural Industries Confederation* prasījumi ir tādi paši kā *Bayer CropScience* un *Bayer*. *ECPA* atbalsta pēdējo minēto prasījumus, pati neformulējot nevienu argumentu.
- 32 Komisija pieprasa noraidīt apelācijas sūdzību un lūdz Tiesu piespriet *Bayer CropScience* un *Bayer* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 33 *Union nationale de l'apiculture française (UNAF)*, *Deutscher Berufs- und Erwerbsimkerbund eV*, *Österreichischer Erwerbsimkerbund*, *Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)*, *Bee Life European Beekeeping Coordination (Bee Life)*, *Buglife – The Invertebrate Conservation Trust*, *Stichting Greenpeace Council (Greenpeace)* un Zviedrijas Karaliste, personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē, atbalsta Komisijas prasījumus.
- 34 Tas pats attiecas uz *Stichting De Bijenstichting*, kurai ar Tiesas priekšsēdētāja 2019. gada 7. februāra rīkojumu tika atļauts iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam šajā apelācijas tiesvedībā.

V. Par apelācijas sūdzību

35 Apelācijas sūdzības pamatojumam *Bayer CropScience* un *Bayer* izvirza sešus pamatus attiecīgi par tiesību kļūdām saistībā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. un 3. punkta interpretāciju un piemērošanu, kā arī tiesību kļūdām saistībā ar piesardzības pasākumu piemērošanu.

A. Par apelācijas sūdzības pieņemamību

36 Vispirms ir jāatgādina, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja intereses celt prasību esamība nozīmē, ka apelācijas iznākums var tam radīt labumu (skat. it īpaši Tiesas priekšsēdētāja vietnieces rīkojumu, 2020. gada 16. janvāris, *Highgate Capital Management/Komisija*, C-605/19 P(R) un C-605/19 P(R)-R, nav publicēts, EU:C:2020:12, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Šajā lietā, kā secinājumu 58. punktā norāda ģenerālvokāte, līdz pārsūdzētā sprieduma pasludināšanai nebija nekādu šaubu par *Bayer CropScience* interesi celt prasību, jo strīdīgā regula būtiski ierobežo to šīs sabiedrības ražoto augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu, kuru sastāvā ir attiecīgās vielas, un šie ierobežojumi būtu zuduši, ja prasība tiktu apmierināta.

38 Tomēr neilgi pēc pārsūdzētā sprieduma pasludināšanas tika pieņemta Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/783 (2018. gada 29. maijs), ar ko attiecībā uz darbīgās vielas imidakloprīda apstiprināšanas nosacījumiem groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 540/2011 (OV 2018, L 132, 31. lpp.), kā arī Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/784 (2018. gada 29. maijs), ar ko attiecībā uz darbīgās vielas klotianidīna apstiprināšanas nosacījumiem groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 540/2011 (OV 2018, L 132, 35. lpp.).

39 Apelācijas sūdzības iesniedzējas nav apstrīdējušas šīs regulas, kā to būtībā norāda ģenerālvokāte secinājumu 59. punktā, lai gan tajās bija no jauna definēti attiecīgo vielu apstiprināšanas nosacījumi, padarot tos vēl stingrākus par tiem, kas iepriekš bija noteikti apstrīdētajā regulā.

40 Šajā ziņā Tiesa ir atzinusi, ka prasītāja interese celt prasību obligāti neizzūd tādēļ, ka viņa apstrīdētais tiesību akts tiesvedības laikā ir pārstājis radīt sekas (spriedums, 2013. gada 28. maijs, *Abdulrahim/Padome* un Komisija, C-239/12 P, EU:C:2013:331, 62. punkts). Proti, prasītājs var saglabāt interesi panākt, lai minētais akts tiktu atzīts par prettiesisku attiecībā uz laikposmu, kurā tas bija piemērojams un radīja sekas, jo šāds atzinums ļauj saglabāt vismaz interesi kā pamatu iespējamai prasībai sakarā ar atbildību (spriedumi, 2013. gada 27. jūnijs, *Xeda International et Pace International/Komisija*, C-149/12 P, nav publicēts, EU:C:2013:433, 32. punkts, kā arī 2015. gada 17. septembris, *Mory u.c./Komisija*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 69. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

41 Tā tas ir izskatāmajā lietā. Tā kā *Bayer CropScience* ražo un tirgo darbīgās vielas, uz kurām attiecas strīdīgā regula, kā arī tās saturošus augu aizsardzības līdzekļus, apelācijas sūdzība, ja tā tiktu apmierināta, varētu tai radīt labumu iespējamās prasības sakarā ar atbildību ietvaros.

42 Attiecībā uz *UNAF* argumentu, ka apelācijas sūdzība ir nepieņemama kopumā, jo tā ir vērsta uz faktu jaunu vērtējumu, ir jākonstatē – papildus tam, ka pirmkārt, tas patiešām ir vispārīgs un attiecībā uz apelācijas sūdzības nepieņemamību neidentificē nevienu precīzu apelācijas sūdzības elementu un, otrkārt, ka to nav izvirzījusi Komisija – atbildētāja apelācijas tiesvedībā, kuras prasījumu atbalstam *UNAF* ir iestājusies lietā –, apelācijas sūdzības iesniedzējas kopumā ir norādījušas pārsūdzētā sprieduma punktus, kuros to ieskatā ir pieļautas tiesību kļūdas, tomēr nelūdzot Tiesu vispārīgi no jauna izvērtēt faktus.

43 Visbeidzot ir jākonstatē, ka, lai gan apelācijas sūdzība tiek celta *Bayer CropScience* un *Bayer* vārdā, tiesvedībā Vispārējā tiesā piedalījās tikai pirmā minētā sabiedrība. Taču Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantu apelācijas sūdzību var iesniegt tikai puses tiesvedībā Vispārējā tiesā un personas, kas ir iestājušās lietā tiesvedībā Vispārējā tiesā, kā arī dalībvalstis un Savienības iestādes. Tā

kā *Bayer* nepiedalījās tiesvedībā Vispārējā tiesā un nav norādījusi nevienu īpašu apstākli, kas attiecīgā gadījumā varētu tai dot tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, tā nav pieņemama, ciktāl tā ir iesniegta šīs sabiedrības vārdā.

- 44 Turklāt ir lietderīgi atgādināt, ka, tā kā *Syngenta Crop Protection* nav iesniegusi apelācijas sūdzību par pārsūdzēto spriedumu, uz darbīgo vielu “tiametoksams” šī tiesvedība neattiecas.

B. Par lietas būtību

1. Par pirmo pamatu

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 45 *Bayer CropScience* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, it īpaši pārsūdzētā sprieduma 162. un 179. punktā secinot, ka agrāko zinātnes atziņu noteiktības pakāpes paaugstināšanās var tikt uzskatīta par “jaunām zinātnes atziņām”, kas nozīmē, ka Komisija var atbilstoši Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punktam pārskatīt attiecīgo apstiprinājumu

- 46 Komisija uzskata, ka šis pamats ir jānoraida.

b) Tiesas vērtējums

- 47 Pārsūdzētā sprieduma 162., 164. un 179. punkts ir formulēts šādi:

“162 [...] kā *ECPA* to pareizi uzsvēra, jēdzienu “jaunas zinātnes un tehnikas atziņas” nevar saprast tikai laika ziņā, jo tam ir arī kvalitatīvais aspekts, kas turklāt attiecas gan uz apzīmētāju “jauns”, gan – “zinātnes”. No tā izriet, ka Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punkta piemērošanas sliekšnis nav sasniegts, ja “jaunās atziņas” ir vienīgi iepriekšējo atziņu vienkārša atkārtošana, jauni pieņēmumi bez stabila pamatojuma, kā arī politiski apsvērumi bez saiknes ar zinātni. Galu galā “jaunajām zinātnes un tehnikas atziņām” tādēļ ir jābūt patiešām atbilstīgām, lai izvērtētu Regulas Nr. 1107/2009 4. pantā paredzēto apstiprināšanas nosacījumu paturēšanu spēkā.

[..]

- 164 Ir jāsecina, ka, lai Komisija varētu veikt darbīgās vielas apstiprinājuma pārskatīšanu saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punktu, pietiek ar to, ka ir jauni pētījumi, kuru rezultāti salīdzinājumā ar atziņām, kas bija pieejamas iepriekšējā novērtējumā, rada bažas par to, vai joprojām ir izpildīti Regulas Nr. 1107/2009 4. pantā paredzētie apstiprinājuma nosacījumi, un šajā stadijā vēl nav jāpārbauda, vai šīs bažas ir patiešām pamatotas, šo pārbaudi paredzot veikt paša pārskatīšanas procesa ietvaros.

[..]

- 179 Tomēr, lai šādus rezultātus kvalificētu par tādiem, kas apstiprina jaunas zinātnes atziņas, jaunajām metodēm vismaz ir jābūt uzticamākām par iepriekš izmantotajām metodēm. Proti, tad tādā gadījumā iepriekšējo atziņu noteiktības pakāpes paaugstināšana būtu kvalificējama par jaunām zinātnes atziņām. Pretēji *Bayer [CropScience]* apgalvojumiem lēmuma pieņemšanā par riska pārvaldību saskaņā ar piesardzības principu šāda informācija ir uzskatāma par nozīmīgu.”

- 48 Ir jānorāda, ka no pārsūdzētā sprieduma 162., 164. un 179. punkta izriet, ka Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punktā paredzētais pārskatīšanas procedūras piemērošanas sliexnsis ir tādu jaunu zinātnes atziņu esamība, kuras ir pamats uzskatīt, ka attiecīgā viela vairs neatbilst apstiprināšanas kritērijiem, jo šīs jaunās zinātnes atziņas var ietvert jaunas metodoloģijas, kas ir sniegušas rezultātus, kuri agrākās zinātnes atziņas padara noteiktākas.
- 49 Taču, šādi nosakot pārskatīšanas procedūras piemērošanas sliexnsi, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu.
- 50 Tas tāpēc, ka Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punkta pirmās daļas pirmais teikums dod tiesības Komisijai pārskatīt apstiprinājumu jebkurā brīdī, šajā ziņā neizvirzot citus nosacījumus. Tikai šī 21. panta 1. punkta pirmās daļas otrajā teikumā skaidri noteiktās situācijās pārskatīšanas procedūras sākšanas priekšnosacījums ir jaunu zinātnes un tehnikas atziņu esamība.
- 51 Šajā ziņā Tiesa jau ir nospriedusi, ka jaunu zinātnes un tehnikas atziņu esamība ir tikai viens no gadījumiem, kad Komisija var pārskatīt darbīgās vielas apstiprinājumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 1. oktobris, *Blaise u.c.*, C-616/17, EU:C:2019:800, 99. punkts).
- 52 Regulas Nr. 1107/2009 16. apsvērumam, uz kuru atsaucas *Bayer CropScience*, nav nozīmes, jo tajā minētie, kā ģenerāladvokāte norāda secinājumu 80. punktā, ir nosacījumi, kuriem ir jābūt izpildītiem, lai grozītu vai atsauktu apstiprinājumu, nevis lai sāktu pārskatīšanas procedūru.
- 53 Ņemot to vērā, minētā sprieduma 49. punktā konstatētā tiesību kļūda nevar būt pamats atcelt pārsūdzēto spriedumu.
- 54 Tomēr saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, ja Vispārējās tiesas nolēmuma argumentos atklājas Savienības tiesību pārkāpums, bet nolēmuma rezolutīvā daļa, šķiet, ir balstīta uz citu tiesisko pamatojumu, šāds pārkāpums nevar būt pamats minētā nolēmuma atcelšanai un ir jāveic argumentu aizstāšana (spriedums, 2019. gada 23. janvāris, *Deza/ECHA*, C-419/17 P, EU:C:2019:52, 87. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 55 Lai gan Vispārējā tiesa ir kļūdaini uzskatījusi, ka ir nepieciešamas jaunas zinātnes atziņas, lai Komisija drīkstētu pārskatīt darbīgās vielas apstiprinājumu Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punkta pirmās daļas pirmā teikuma izpratnē, tā pārsūdzētā sprieduma 217. punktā tomēr ir pareizi konstatējusi, ka Komisija šajā gadījumā varēja pamatoti uzskatīt, ka ir jāpārskata attiecīgo vielu apstiprinājums.
- 56 Ņemot vērā šos apsvērumus, pirmais pamats ir jānoraida kā neefektīvs.

2. Par otro pamatu

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 57 *Bayer CropScience* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, interpretējot Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, nospriežot, ka *EFSA*, lai veiktu risku novērtējumu, ir pamatoti balstījusies uz savu atzinumu un tai nebija pienākuma ievērot oficiālo dokumentu par risku novērtējumu, kas bija spēkā attiecīgo vielu apstiprinājuma pārskatīšanas laikā.
- 58 Šī sabiedrība uzskata, ka Vispārējā tiesa ir kļūdušies, pamatojoties uz to, ka tā uzskatīja, ka *EFSA*, lai novērtētu riskus, bija jāpiemēro vadlīnijas, kas bija spēkā sākotnējo apstiprinājumu piešķiršanas brīdī, lai gan tā bija norādījusi, kā izriet no prasības pieteikuma un replikas raksta, ka *EFSA* bija pienākums piemērot attiecīgo vielu apstiprinājuma pārskatīšanas laikā spēkā esošās vadlīnijas. Turklāt šīs

pārskatīšanas laikā piemērojamās oficiālās risku novērtēšanas vadlīnijas esot atjauninātas 2010. gadā, proti, pēc Regulas Nr. 1107/2009 un šīs regulas 4. pantā un II pielikuma 3.8.3. punktā minēto apstiprināšanas kritēriju pieņemšanas.

59 Komisija uzskata, ka šis pamats ir jānoraida.

b) Tiesas vērtējums

60 Kā izriet it īpaši no pārsūdzētā sprieduma 228., 260. un 271. punkta, Vispārējā tiesa ir balstījusi uz apstākli, ka *Bayer CropScience* ir norādījusi, ka *EFSA* un Komisijai Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktā paredzētajā pārskatīšanas procedūrā risku novērtējums bija jāpamato ar Savienības vai starptautiska līmeņa vadlīnijām, kas ir pieejamas dienā, kad tika iesniegts pieteikums par darbīgās vielas apstiprināšanu, taču šī sabiedrība patiesībā, kā izriet no Vispārējā tiesā iesniegtā prasības pieteikuma, bija domājusi vadlīnijas, kas bija pieejamas attiecīgo vielu apstiprinājuma pārskatīšanas brīdī.

61 No tā izriet, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi tos faktus, ko *Bayer CropScience* pārmeta *EFSA* un Komisijai, kuras apgalvoti bija pieļāvušas kļūdu konkrēto vielu apstiprinājuma pārskatīšanas procedūrā.

62 Lai gan šīs sagrozīšanas rezultātā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 266. un 271. punktā būtībā konstatēja, ka pārskatīšanas procedūrā saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. pantu apstiprinātas darbīgās vielas risku novērtējums nevar tikt balstīts uz vadlīniju dokumentiem, kas pieejami dienā, kad iesniegts pieteikums par šīs vielas apstiprināšanu, tā rezultātā tomēr – pretēji *Bayer CropScience* apgalvotajam – netika konstatēts, ka šāds novērtējums nebūtu jāpamato ar pārskatīšanas brīdī spēkā esošajām vadlīnijām.

63 Faktiski, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 16., 17., 223.–235. un 238. punkta, pēc tam, kad tika pieņemta direktīva, ar ko tiek pastiprināti apstiprināšanas nosacījumi, tostarp saistībā ar attiecīgajām vielām un it īpaši attiecībā uz bišu aizsardzību, pirmkārt, Komisija 2011. gada 18. martā lūdza *EFSA* pārskatīt esošo sistēmu, ko 2010. gadā bija izstrādājusi *EPPO*, lai novērtētu augu aizsardzības līdzekļu risku bitēm, hronisku risku, pakļautību nelielu devu iedarbībai, pakļautību gutācijas šķidruma iedarbībai un novērtētu kumulatīvo risku, un, otrkārt, *EFSA* sniedza savu atzinumu, kurā ļoti pilnīgi bija izmantoti pieejamie pētījumi un, pirmām kārtām, detalizēti analizēti dažādu bišu kategoriju pakļaušanas riski, otrām kārtām, izvērtētas esošās izmēģinājumu vadlīnijas, trešām kārtām, identificēti daži šo vadlīniju trūkumi attiecībā uz līdz šim izmantotajiem izmēģinājumiem un, ceturtām kārtām, tā deva priekšroku esošo vadlīniju izstrādei nolūkā tajās iekļaut aktuālās zinātnes un tehnikas atziņas par noteiktiem aspektiem vai attiecīgā gadījumā izstrādāt jaunas vadlīnijas.

64 Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 239. un 240. punktā no tā secināja, ka, lai gan *EFSA* atzinums, kas sniedz zinātnisko pamatu, kurš var būt noderīgs, lai sagatavotu vadlīnijas un norādījumus veicamajiem izmēģinājumiem, pats par sevi tomēr nav šāds dokuments, *EFSA* varēja atsaukties uz savu atzinumu risku novērtēšanā, jo šis atzinums kā dokuments, kurā ir detalizēti analizēti dažādi iedarbības veidi uz dažādām bišu kategorijām un novērtētas esošās vadlīnijas izmēģinājumu veikšanai, varēja būt noderīgs, lai liecinātu par jomām, kurās līdz šim veiktie novērtējumi norādīja uz trūkumiem, kas varētu aplēpt vēl nenovērtētos riskus un kas nav ņemti vērā, pieņemot iepriekšējos lēmumus par risku pārvaldību saistībā ar attiecīgajām vielām.

65 Tādējādi *Bayer CropScience* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir atkāpusies no Regulas Nr. 1107/2009 II pielikuma 3.8.3. punktā un tās 12. panta 2. punktā paredzētās prasības risku novērtējumu pamatot ar vadlīnijām.

66 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, pirmkārt, Regulas Nr. 1107/2009 II pielikuma 3.8.3. punktā ir paredzēts, ka darbīgā viela tiek apstiprināta tikai tad, ja, pamatojoties uz pienācīgu riska novērtējumu, kas veikts saskaņā ar Savienības vai starptautiski pieņemtām vadlīnijām, ir konstatēts, ka, lietojot augu

aizsardzības līdzekli, kura sastāvā ir minētā darbīgā viela, atbilstoši noteiktajiem lietošanas nosacījumiem, ietekme uz medus bitēm būs nebūtiska, vai netiek konstatēta nepieļaujama akūta vai hroniska ietekme uz koloniju dzīvotspēju un attīstību, ņemot vērā ietekmi uz medus bišu kūniņām un medus bišu uzvedību.

- 67 Otrkārt, minētās regulas 12. panta 2. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka 120 dienas pēc tam, kad beidzies rakstisko atsauksmju iesniegšanai paredzētais termiņš, *EFSA*, ņemot vērā pašreizējās zinātnes un tehnikas atziņas, balstoties uz darbīgās vielas apstiprinājuma pieteikuma iesniegšanas laikā pieejamām vadlīnijām, pieņem secinājumus par to, vai sagaidāms, ka šī darbīgā viela atbildīs šīs regulas 4. pantā paredzētajiem apstiprināšanas kritērijiem.
- 68 Savukārt darbīgās vielas apstiprinājuma pārskatīšanas ietvaros Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktā, lasot to kopsakarā ar šī panta 1. punkta otro daļu, ir paredzēts, ka tad, ja Komisija, ņemot vērā jaunākās zinātnes un tehnikas atziņas, secina, ka vairs netiek izpildīti minētās regulas 4. pantā paredzētie apstiprināšanas kritēriji, tiek pieņemta regula, ar kuru atsauc vai groza apstiprinājumu.
- 69 No iepriekš minētā izriet, ka darbīgās vielas apstiprinājuma pārskatīšanā secinājums, ka vairs netiek izpildīti Regulas Nr. 1107/2009 4. pantā paredzētie apstiprināšanas kritēriji, var tikt pamatots ar jebkādam jaunākajām atziņām, ciktāl tās ir zinātniskas vai tehniskas, neatkarīgi no tā, kādā avotā vai dokumentā tās ir ietvertas.
- 70 Šāda minētās regulas 21. panta 3. punkta interpretācija, kas nozīmē, ka, veicot pārskatīšanu, tiek ņemtas vērā jaunākās pieejamās zinātnes un tehnikas atziņas, turklāt atbilst minētās regulas 8. apsvērumā izvirzītajam mērķim nodrošināt augsta līmeņa cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību.
- 71 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, lai gan, kā tas ir konstatēts šī sprieduma 60. un 61. punktā, Vispārējā tiesa bija sagrozījusi *Bayer CropScience* pamata atbalstam izvirzītos faktus, tā nav pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 240. punktā nospriežot, ka *EFSA*, identificējot nepilnības *EPPO* vadlīnijās, risku novērtēšanā varēja balstīties uz savu atzinumu. Proti, šis atzinums kā dokuments, kurā ir detalizēti analizēti dažādi iedarbības veidi uz dažādām bišu kategorijām un novērtētas esošās vadlīnijas izmēģinājumu veikšanai, varēja būt noderīgs, lai liecinātu par jomām, kurās līdz šim veiktie novērtējumi norādīja uz trūkumiem, kas varētu slēpt vēl nenovērtētos riskus un kas nav ņemti vērā, pieņemot iepriekšējos lēmumus par risku pārvaldību saistībā ar attiecīgajām vielām.
- 72 Šādos apstākļos otrais pamats jānoraida kā neefektīvs.

3. Par trešo un piekto pamatu

- 73 *Bayer CropScience* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, piemērojot Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, jo, pirmkārt, tā nav ņēmusi vērā faktu, ka *EFSA* bija jāveic atbilstošs risku novērtējums, otrkārt, tā ir secinājusi, ka Komisija varēja veikt ārkārtas pasākumus, pamatojoties uz šo tiesību normu, treškārt, tā nav devusi iespēju iesniegt trūkstošo informāciju un, ceturtkārt, ir pārkāpusi tiesiskās drošības principu, secinādama, ka ar apstiprināšanas kritēriju regulatīvā konteksta izmaiņām vien var būt pietiekami, lai Komisija būtu atbrīvota no pierādīšanas pienākuma, kas tai ir paredzēts minētajā normā.
- 74 Komisija uzskata, ka trešais un piektais pamats ir jānoraida.

a) Par trešā pamata pirmo daļu un piekto pamatu

1) Lietas dalībnieku argumenti

- 75 *Bayer CropScience* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 309. un 310. punktā nav izvērtējusi, vai risku novērtējums un zinātniskais novērtējums bija pietiekami izsmēloši un izskaidroti, lai pamatotu apstrīdētās regulas pieņemšanu. Regulā Nr. 1107/2009 paredzētajām procesuālajām garantijām būtu pretrunā, ja Komisija varētu steidzināt pārskatīšanas procedūru, pirms steigā pieņem lēmumu par apstiprinājuma grozīšanu vai atsaukšanu, nevienā brīdī neveicot vai nebalstīdamās uz izsmēlošu riska novērtējumu.
- 76 Komisija apstrīd šo argumentāciju.

2) Tiesas vērtējums

- 77 Pārsūdzētā sprieduma 309. un 310. punkts, uz ko ir vērsti *Bayer CropScience* trešā pamata pirmās daļā izvirzītie iebildumi, ir formulēts šādi:
- “309 Tomēr šāda termiņa atlikšana noteikti novēlotu to, ka Komisija kā riska pārvaldnieks uzzina, lai arī neprecīzi, par konkrēto vielu radīto risku līmeni un līdz ar to – lēmuma pieņemšanu par minēto vielu apstiprināšanas nosacījumu grozīšanas nepieciešamību un lietderību. Tādējādi Komisija saskārās ar mērķu konfliktu starp risku novērtējuma ātrumu, no vienas puses, un tā pilnīgumu un precizitāti, no otras puses.
- 310 Jautājums šajā lietā tāpat nav par to, vai abstrakti un bez laika trūkuma būtu bijis iespējams veikt pilnīgāku un precīzāku zinātnisko novērtējumu. No iepriekš izklāstītā izriet, ka atbilde uz šo jautājumu, iespējams, būtu apstiprinoša. Turpretī ir jāpārbauda, no vienas puses, vai Komisija tiesiski izvēlējās risku novērtējuma pabeigšanas datumu [..], un, ja tā ir, tad, no otras puses, vai šis novērtējums tika veikts, ņemot vērā izvēlētajā datumā pieejamās zinātnes atziņas [..].”
- 78 No pārsūdzētā sprieduma 307. un 308. punkta izriet, ka tiek atzīts, ka, atliekot termiņu *EFSA* risku novērtējumam, pirmkārt, lai sagaidītu, kad tiek pabeigtas vadlīnijas izmēģinājumu veikšanai, un, otrkārt, lai *Bayer CropScience* varētu iepazīties ar šīm vadlīnijām, varētu ņemt vērā vēl jaunākas zinātnes atziņas nekā tās, kas ir atspoguļotas *EFSA* atzinumā. No tā tiek secināts, ka ir iespējams, ka risku novērtējuma pabeigšana 2012. gada 31. decembrī nozīmē to, ka nevarēja izslēgt konkrētus riskus, lai gan tādi faktiski nepastāvēja, un ka no šādas situācijas varētu izvairīties, termiņu pārceļot uz vēlāku datumu.
- 79 Šajā ziņā jāatgādina, ka Regulas Nr. 1107/2009 noteikumu pamatā ir piesardzības princips un ka tie neliedz dalībvalstīm piemērot šo principu, ja nav zinātniski noskaidrots, vai šo valstu teritorijā atļaujамie augu aizsardzības līdzekļi rada apdraudējumu cilvēku un dzīvnieku veselībai vai videi (spriedums, 2019. gada 1. oktobris, *Blaise u.c.*, C-616/17, EU:C:2019:800, 44. punkts). Tas pats attiecas uz Komisiju, ja pastāv zinātniska neskaidrība par minētajiem riskiem, ko rada darbīgās vielas, uz kurām attiecas pārskatīšana atbilstoši Regulas Nr. 1107/2009 21. pantam.
- 80 No piesardzības principa izriet, ka tad, ja joprojām nav skaidrības par apdraudējumu, citastarp videi, vai tā apjomu, iestādes var veikt aizsardzības pasākumus, negaidot, kamēr tiek pilnībā pierādīta šī riska faktiskā esamība un smagums. Kad sakarā ar nepietiekamu, nepārliciecināšu vai neprecīzu rezultātu vai pētījumu raksturu nav iespējams precīzi noteikt riska pastāvēšanu vai tā apmēru, bet pastāv iespēja, ka tiks nodarīts reāls kaitējums gadījumā, ja risks īstenotos, piesardzības princips pamato ierobežojošu pasākumu veikšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 1. oktobris, *Blaise u.c.*, C-616/17, EU:C:2019:800, 43. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 81 Tādējādi – pretēji *Bayer CropScience* apgalvotajam – piesardzības principa piemērošanas kontekstā, kas atbilst zinātniskas nenoteiktības kontekstam, izsmeļoša riska novērtēšana nevar tikt prasīta.
- 82 Turklāt piesardzības princips neprasa, lai pasākumi, kas veikti saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, tiktu atļikti tikai tādēļ, ka notiek pētījumi, ar kuriem varētu tikt atspēkoti pieejamie zinātniskie un tehniskie dati (pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 21. jūlijs, *Etimine*, C-15/10, EU:C:2011:504, 128. un 129. punkts).
- 83 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka pārsūdzētā sprieduma 309. un 310. punktā nav pieļauta tiesību kļūda, uz ko norādījusi *Bayer CropScience*.
- 84 Līdz ar to trešā pamata pirmā daļa, kā arī piektais pamats ir jānoraida kā nepamatoti.

b) Par trešā pamata otro daļu

1) Lietas dalībnieku argumenti

- 85 Ar trešā pamata otro daļu *Bayer CropScience* apgalvo, ka, piekrītot, ka Komisija var pamatoties uz *EFSA* steigā veikto risku novērtējumu un steigus pati veic pārskatīšanu, atsaucoties uz saistošiem termiņiem, Vispārējā tiesa faktiski nosprieda, ka Komisija, pamatojoties uz Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, varēja veikt ārkārtas pasākumus, uz kuriem attiecas šīs regulas 69. pants.
- 86 Komisija nepiekrīt šiem argumentiem.

2) Tiesas vērtējums

- 87 Ir svarīgi norādīt, ka šajā lietā nekas nenorāda, ka Regulas Nr. 1107/2009 21. panta piemērošanas nosacījumi nebūtu izpildīti. It īpaši no pārsūdzētā sprieduma 312. un 313. punkta, kuri nav tikuši apstrīdēti, izriet, ka, tā kā attiecīgo darbīgo vielu radīto risku novērtējuma beigu termiņš bija 2012. gada 31. decembris, *EFSA* tika piešķirts vairāk laika, nekā minētās regulas 21. panta 2. punktā ir likumīgi paredzēts secinājumu sniegšanai. Turklāt nav strīda par to, ka Komisija strīdīgo regulu pieņēma tikai 2013. gada 24. maijā.
- 88 Tādējādi trešā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

c) Par trešā pamata trešo daļu

1) Lietas dalībnieku argumenti

- 89 *Bayer CropScience* uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 142. punktā nospriežot, ka, ņemot vērā grozītos apstiprināšanas kritērijus, dati, kas iegūti pētījumos saistībā ar sākotnējo apstiprinājumu, nebija pietiekami, lai ņemtu vērā visus riskus bitēm saistībā ar attiecīgajām vielām, Komisija varēja atsaukt šīm vielām piešķirto apstiprinājumu. Šādos apstākļos Komisijai esot bijis pienākums vispirms ļaut ieinteresētajai personai iesniegt atjauninātus datus. *EFSA* veiktais risku novērtējums esot bijis jābalsta uz šiem atjauninātajiem datiem, savukārt Komisijai, pamatojoties uz minētajiem atjauninātajiem datiem, esot bijis jāizvērtē, vai grozītie apstiprināšanas kritēriji ir izpildīti.
- 90 Komisija šos argumentus apstrīd.

2) Tiesas vērtējums

91 Pārsūdzētā sprieduma 142. punkts ir izteikts šādi:

“Tādējādi Komisija ir juridiski pietiekami izpildījusi savu pierādīšanas pienākumu saistībā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, ja tai izdodas pierādīt, ka, ņemot vērā tos grozījumus tiesiskā regulējuma kontekstā, kā rezultātā ir pastiprināti apstiprināšanas nosacījumi, dati, kas iegūti pētījumos saistībā ar sākotnējo apstiprinājumu, nav bijuši pietiekami, lai pilnībā ņemtu vērā tos riskus attiecībā uz bitēm, kuri saistīti ar konkrēto darbīgo vielu [..]. Atbilstoši piesardzības principam ir jāatsauc vai jāgroza darbīgās vielas apstiprinājums, ja ir jauni dati, kuri atspēko iepriekšējo secinājumu, saskaņā ar kuru šī viela atbilst apstiprināšanas kritērijiem, kas paredzēti Regulas Nr. 1107/2009 4. pantā. Šajā kontekstā Komisija saskaņā ar pierādīšanas regulējuma vispārējo sistēmu var aprobežoties vienīgi ar ticamu un pārlicinošu norāžu sniegšanu, kuras, nenovēršot zinātnisko nenoteiktību, ļauj pamatoti šaubīties par to, ka attiecīgā darbīgā viela atbilst šiem apstiprināšanas kritērijiem [..].”

92 Ir jāuzsver, ka pārsūdzētā sprieduma 142. punkts attiecas tikai uz Komisijas pierādīšanas pienākumu pārskatīšanas procedūrā saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, nevis konkrēti uz jautājumu, vai tādām ražotājam kā *Bayer CropScience* šajā ziņā bija tiesības iesniegt apsvērumus vai jaunus datus.

93 Katrā ziņā attiecībā uz *Bayer CropScience* prasību ļaut tai apstiprinājuma pārskatīšanas procedūrā iesniegt atjauninātus datus netiek apstrīdēts, kā tas arī izriet no pārsūdzētā sprieduma 435. punkta, ka šai sabiedrībai vairākkārt ir bijusi iespēja iesniegt apsvērumus šīs procedūras laikā, piemērojot Regulas Nr. 1107/2009 21. pantu.

94 Kā secinājumu 119. punktā norādījusi ģenerālvokāte, tiesības tikt uzklusītam neuzliek Komisijai pienākumu, veicot pārskatīšanu saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. pantu, sniegt ražotājam iespēju veikt jaunus pētījumus, lai aizpildītu iespējamus “robus” pieejamajā informācijā.

95 Proti, kā norādīts šī sprieduma 82. punktā, piesardzības princips neprasa, lai pasākumi, kas veikti saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, tiktu atlikti tikai tādēļ, ka notiek pētījumi, ar kuriem varētu tikt atspēkoti pieejamie zinātniskie un tehniskie dati.

96 Tādējādi, ņemot vērā it īpaši pārsūdzētā sprieduma 442. punktā atgādināto piesardzības principu, Vispārējā tiesa šī paša sprieduma 446. punktā pamatoti varēja nospriest, ka *Bayer CropScience* it īpaši nebija tiesību uz to, lai Komisija atliktu attiecīgo vielu apstiprinājuma grozīšanu nolūkā sniegt tai iespēju iesniegt datus, kas vajadzīgi *EFSA* secinājumos identificēto trūkumu novēršanai.

97 Tādējādi trešā pamata trešā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

d) Par trešā pamata ceturto daļu

1) Lietas dalībnieku argumenti

98 Ar trešā pamata ceturto daļu *Bayer CropScience* apgalvo, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 142. punktā ir pārkāpusi tiesiskās drošības principu, secinādama, ka ar apstiprināšanas kritēriju tiesiskā regulējuma konteksta grozījumiem vien var būt pietiekami, lai Komisija būtu izpildījusi tai Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktā noteikto pierādīšanas pienākumu.

99 Šī sabiedrība uzskata, ka tad, ja Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punkta piemērošanas sliexsnis ir augstāks par šīs regulas 21. panta 1. punkta piemērošanas sliexsni un ja šīs pēdējās minētās tiesību normas piemērošanas sliexsnim ir nepieciešamas jaunas zinātnes un tehnikas atziņas, kuras ir pamats

uzskatīt, ka apstiprinājuma kritēriji vairs nav izpildīti, minētās regulas 21. panta 3. punkta piemērošanas sliksnim loģiski ir nepieciešams, lai pastāvētu vēl plašākas jaunas zinātnes un tehnikas atziņas, kuras pamato secinājumu, ka apstiprināšanas kritēriji nav izpildīti.

100 Komisija nepiekrīt šiem argumentiem.

2) Tiesas vērtējums

101 Kā Vispārējā tiesa ir atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 285. punktā, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai tiesiskās drošības princips prasa, lai tiesību normas būtu skaidras un precīzas un to iedarbība būtu paredzama, lai tādējādi ieinteresētās personas varētu novērtēt savu juridisko situāciju un attiecības, ko regulē Savienības tiesības.

102 Taču *Bayer CropScience* argumentācija ir balstīta uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma 142. punkta interpretāciju.

103 Šajā ziņā, lai gan, kā tas konstatēts šī sprieduma 49. punktā, Vispārējā tiesa tik tiešām ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nospriežot, ka Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punktā paredzētajam pārskatīšanas procedūras piemērošanas sliksnim ir nepieciešama tādu jaunu zinātnes atziņu esamība, kuras ir pamats uzskatīt, ka attiecīgā viela vairs neatbilst apstiprināšanas kritērijiem, šādai kļūdai izskatāmajā lietā nav nozīmes.

104 Proti, pretēji *Bayer CropScience* apgalvotajam Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 142. punktā nav norādījusi, ka vienkāršas apstiprinājuma kritēriju normatīvā konteksta izmaiņas vien varētu būt pietiekams iemesls, lai Komisija būtu izpildījusi tai Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktā noteikto pierādīšanas pienākumu, bet ir precizējusi, ka, lai atsauktu vai grozītu darbīgās vielas apstiprinājumu, ir jāpastāv jauniem datiem, kuri atspēko iepriekšējo secinājumu par šīs vielas atbilstību minētās regulas 4. pantā paredzētajiem apstiprinājuma kritērijiem.

105 Līdz ar to, neraugoties uz Vispārējās tiesas pieļauto tiesību kļūdu, kas atgādināta šī sprieduma 103. punktā, šīs trešā pamata daļas kontekstā nešķiet, ka Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktā ietvertais noteikums, kā to ir interpretējusi Vispārējā tiesa, būtu pretrunā tiesiskās drošības principam.

106 Līdz ar to trešā pamata ceturtdaļa ir jānoraida kā nepamatota.

107 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, trešais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

4. Par ceturto pamatu

108 Ar ceturto pamatu *Bayer CropScience* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, attiecībā uz apgalvotā riska iestāšanos, kas nepieciešams piesardzības pasākumu piemērošanai, nenosakot atbilstošu zinātniskās noteiktības līmeni, pirmkārt, kļūdaini interpretējot un piemērojot piesardzības pasākumu veikšanai vajadzīgo pierādījumu līmeni, otrkārt, secinot, ka piesardzības pasākumu veikšanu varēja pamatot tīri hipotētiski riski, un, treškārt, neievērojot pierādīšanas pienākuma tiesisko regulējumu.

109 Komisija uzskata, ka ceturtais pamats ir jānoraida kā nepieņemams vai vismaz kā nepamatots.

a) Par ceturrtā pamata pirmo daļu

1) Lietas dalībnieku argumenti

- 110 *Bayer CropScience* pārmet Vispārējai tiesai, pirmkārt, ka tā nav ņēmusi vērā, ka konkrētās vielas jau bija atļautas pēc izsmeljoša zinātniskā novērtējuma, un nav piemērojusi atbilstošu pierādījumu līmeni, kas šādām vielām ir augstāks nekā vielām, kuras vēl nav atļautas. Otrkārt, Vispārējā tiesa esot nonākusi pretrunās, ļaujot Komisijai veikt piesardzības pasākumus, nepastāvot nekādām jaunām zinātnes atziņām, un esot kļūdaini nospriedusi, ka pietiek ar to, ka Komisija groza apelācijas sūdzības iesniedzējas apstiprinājumus, pamatojoties uz visai nepilnīgiem datiem. Treškārt, Vispārējā tiesa patiesībā esot ļāvusi Komisijai izmantot piesardzības principu, lai veiktu ārkārtas pasākumus, pamatojoties uz Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, nevis tās 69. pantu.
- 111 Komisija galvenokārt norāda, ka šī ceturrtā pamata daļa ir nepieņemama, un pakārtoti – ka tā nav pamatota.

2) Tiesas vērtējums

- 112 Ir jānorāda, ka *Bayer CropScience* neapstrīd pārsūdzētā sprieduma 142. punktā ietverto konstatējumu, saskaņā ar kuru, piemērojot Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, Komisija atbilstoši pierādīšanas regulējuma vispārējai sistēmai var vienīgi sniegt ticamas un pārliciecināmas norādes, kuras, ņemot vērā zinātnisko nenoteiktību, ļauj pamatoti šaubīties par to, ka attiecīgā darbīgā viela atbilst šīs regulas 4. pantā paredzētajiem apstiprināšanas kritērijiem.
- 113 Tomēr šī sabiedrība apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini piemērojusi šādi noteikto pierādīšanas līmeni, neprasot, lai nolūkā veikt piesardzības pasākumus Komisijai saskaņā ar prasību par augstāku pierādījumu līmeni jau apstiprinātajām vielām salīdzinājumā ar vēl neapstiprinātām vielām, pamatojoties uz jauniem datiem, būtu jāpierāda nopietnu šaubu esamība par attiecīgās darbīgās vielas drošumu.
- 114 Pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 177. un 180. punktā Vispārējā tiesa esot atzinusi, ka Komisija varēja veikt piesardzības pasākumus, ja tās rīcībā nav atbilstošu zinātnes atziņu, un, otrkārt, pārsūdzētā sprieduma 442. punktā Vispārējā tiesa esot atzinusi par pietiekamu, ka Komisija groza *Bayer CropScience* piešķirtos apstiprinājumus, pamatojoties uz visai nepilnīgiem datiem.
- 115 Šajā ziņā, kā izriet no šī sprieduma 79. punkta, Regulas Nr. 1107/2009 noteikumi, kuru pamatā ir piesardzības princips, neliedz Komisijai piemērot šo principu, ja pastāv zinātniska neskaidrība par riskiem cilvēku vai dzīvnieku veselībai vai videi, ko rada darbīgās vielas, kuras tiek pārskatītas saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. pantu.
- 116 Šis princips, kā atgādināts šī sprieduma 80. punktā, nozīmē, ka tad, ja joprojām nav skaidrības par riskiem vai to pakāpi, citastarp videi, var tikt veikti aizsardzības pasākumi, negaidot, kamēr šo risku esamība un nopietnība tiks pilnībā pierādīta. Kad pētījumu nepietiekamības, nepārliciecināma vai neprecīza rakstura dēļ nav iespējams precīzi noteikt riska pastāvēšanu vai tā apmēru, bet pastāv iespēja, ka sabiedrības veselībai tiks nodarīts reāls kaitējums gadījumā, ja risks īstenotos, piesardzības princips pamato ierobežojošu pasākumu veikšanu. Šajā kontekstā saskaņā ar Regulu Nr. 1107/2009 Komisijai nav izvirzīta prasība par augstāka līmeņa pierādījumiem jau apstiprinātām darbīgajām vielām nekā vielām, kas vēl nav apstiprinātas.
- 117 *Bayer CropScience* arguments, saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa ir atzinusi, ka Komisija varēja veikt piesardzības pasākumus, kaut arī tās rīcībā nebija pietiekamu zinātnes atziņu, nevar tikt atbalstīts.

- 118 Šajā ziņā ir jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 177.–180. punkts būtībā attiecas uz jautājumu, vai, ņemot vērā 2012. gada marta pētījumu un *Schneider* pētījumu, pārskatīšanas procedūras sākšanas brīdī Komisijas rīcībā bija “jaunas zinātnes un tehnikas atziņas” Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punkta izpratnē.
- 119 Lai gan Vispārējā tiesa ir kļūdaini uzskatījusi, ka šādas jaunas atziņas ir nepieciešamas, lai sāktu pārskatīšanu saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punktu, tomēr šī pārsūdzētā sprieduma daļa attiecas uz pārskatīšanas procedūras sākšanu, un tajā nav aplūkoti piesardzības pasākumi, kurus Komisija bija veikusi saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu.
- 120 Runājot par pārsūdzētā sprieduma 442. punktu, jānorāda – Vispārējā tiesa tajā ir atgādinājusi, ka minētā sprieduma 325. punktā ir atzīts, ka, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus, piesardzības princips pamatoja attiecīgo vielu apstiprinājuma grozīšanu, negaidot, kamēr būs pieejami dati, kas novērsīs *EFSA* secinājumos identificētos trūkumus.
- 121 Proti, kā konstatēts šī sprieduma 82. punktā, piesardzības princips neprasa, lai pasākumi, kas veikti saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, tiktu atlikti tikai tādēļ, ka notiek pētījumi, ar kuriem varētu tikt atspēkoti pieejamie zinātniskie un tehniskie dati. Kā Vispārējā tiesa pamatoti ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 116. punktā, piesardzības principa piemērošanas konteksts hipotētiski atbilst zinātniskās neskaidrības kontekstam.
- 122 Attiecībā uz *Bayer CropScience* argumentu, ka Vispārējā tiesa patiesībā ir ļāvusi Komisijai izmantot piesardzības principu, lai veiktu ārkārtas pasākumus saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, nevis šīs regulas 69. pantu, ir jānorāda, ka, abstrahējoties no šī sprieduma 87. un 88. punktā konstatētā, šī sabiedrība pretēji Tiesas Reglamenta 169. panta 2. punkta prasībām šajā ziņā nekādi nav identificējusi pārsūdzētā sprieduma punktus, kurus tā apstrīd. Līdz ar to šis arguments nav pieņemams.
- 123 Tādējādi ceturrtā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā daļēji nepieņemama un daļēji nepamatota.

b) Par ceturrtā pamata trešo daļu

1) Lietas dalībnieku argumenti

- 124 Ar ceturrtā pamata trešo daļu *Bayer CropScience* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, neievērodama pierādīšanas pienākuma tiesisko regulējumu.
- 125 Šajā lietā Vispārējā tiesa patiešām esot apvēršusi pierādīšanas pienākumu, attiecīgi pārsūdzētā sprieduma 546., 184., 216., kā arī 499. un 500. punktā lūdzot apelācijas sūdzības iesniedzēju pierādīt, pirmkārt, ka aizliegums izmantot attiecīgās vielas lapu apstrādē ir acīmredzami nepiemērots, otrkārt, ka 2012. gada marta pētījumi un *Schneider* pētījums nesniedz jaunas zinātnes un tehnikas atziņas, treškārt, ka bažas par to, ka medus bišu mirstības pieaugums un koloniju izzušana, kas notiek līdztekus to augu aizsardzības līdzekļu izmantošanai, kuru sastāvā ir attiecīgās vielas, ir nepamatotas un, ceturtkārt, ka ietekmes uz atsevišķām medus bitēm un ietekmes uz visu koloniju korelācija nav pamatota.
- 126 Turklāt, vienīgi pamatojoties uz noteiktiem riskiem attiecībā uz atsevišķām medus bitēm un apgalvoto korelāciju starp šiem riskiem un ietekmi uz visu koloniju, lai konstatētu, ka risks kolonijām nevar tikt izslēgts, Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, jo tā esot atbrīvojusi Komisiju no pienākuma izpildīt piemērojamo Regulā Nr. 1107/2009 ietverto juridisko kritēriju, kas ir vērsts uz to, lai saglabātu medus bišu koloniju un nevis atsevišķu bišu veselību.
- 127 Komisija nepiekrīt šiem argumentiem.

2) Tiesas vērtējums

- 128 Pirmām kārtām attiecībā uz apgalvoto tiesību kļūdu, pieprasot apelācijas sūdzības iesniedzējai pierādīt, ka izmantošanas lapu apstrādē aizliegums ir acīmredzami neatbilstošs, ir jāatgādina, ka pārsūdzētā sprieduma 546. punktā ir konstatēts, ka *Bayer CropScience* citastarp nav pierādījusi, ka izmantošanas lapu apstrādē aizliegums ir acīmredzami nepiemērots, lai sasniegtu strīdīgās regulas mērķus, proti, vides un it īpaši bišu aizsardzību.
- 129 Kā izriet no šī sprieduma 79. un 80. punkta, piesardzības princips nozīmē, ka gadījumos, kad joprojām ir neskaidrības par riskiem vai to apmēru, it īpaši attiecībā uz vidi, Regulas Nr. 1107/2009 21. panta paredzētajā pārskatīšanas procedūrā var tikt veikti aizsardzības pasākumi, negaidot, kad šo risku esamība un nopietnība tiks pilnībā pierādīta, un, ja izrādās, ka veikto pētījumu rezultāti nav pārliecinoši un tādēļ apgalvotā riska pastāvēšanu vai apmēru nav iespējams droši noteikt, bet joprojām pastāv iespēja, ka videi tiks nodarīts reāls kaitējums, ja šis risks iestātos, piesardzības princips pieļauj ierobežojošu pasākumu veikšanu.
- 130 No tā izriet, ka tad, ja Komisijai ir jāveic ierobežojošs pasākums Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punkta izpratnē, lai novērstu risku, kura esamība vai apmērs nav skaidrs, bet kas tomēr šķiet pietiekami dokumentēts, ieinteresētajai personai saskaņā ar šīs regulas 7. panta 1. punktu ir jāpierāda, ka attiecīgā darbīgā viela atbilst minētās regulas 4. pantā noteiktajiem apstiprināšanas kritērijiem. Proti, kā ģenerāladvokāte būtībā ir norādījusi secinājumu 150. punktā, ja Komisija sniedz ticamas un pārliecinošas norādes, kas ļauj saprātīgi šaubīties par šo kritēriju izpildi, sākotnējais pierādīšanas pienākums ir ieinteresētajai personai.
- 131 Saistībā ar tādu iebildumu kā šajā lietā, kas ir vienīgi par to, ka Vispārējā tiesa ir apvērsumi pierādīšanas pienākumu, un nevis par iespējamu nopietnu un pārliecinošu norāžu neesamību, kas ļautu apšaubīt Regulas Nr. 1107/2009 4. pantā noteikto apstiprinājuma kritēriju izpildi, pārsūdzētā sprieduma 546. punktā ietvertais konstatējums, ka *Bayer CropScience* nav pierādījusi, ka izmantošanas lapu apstrādē aizliegums ir acīmredzami neatbilstošs, lai sasniegtu strīdīgās regulas mērķi aizsargāt bites, pats par sevi nav tiesību kļūda.
- 132 Attiecībā uz pārsūdzētā sprieduma 184. punktu, saskaņā ar kuru *Bayer CropScience* finansētais un 2013. gada 24. maijā pabeigtais pētījums par to, vai *Henry* pētījuma un *Schneider* pētījuma rezultātos ir atkāpes no agrākajām atziņām šajā jomā, nevar pierādīt, ka ar 2012. gada marta pētījumiem un *Schneider* pētījumu nav sniegtas “jaunas zinātnes un tehnikas atziņas” Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punkta izpratnē, jānorāda, ka arguments, ka šajā konstatējumā nav ievērots pierādīšanas pienākuma tiesiskais regulējums, katrā ziņā nav efektīvs, jo – kā atzīts šī sprieduma 50. punktā – Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punkta pirmās daļas pirmajā teikumā Komisijai ir ļauts jebkurā brīdī pārskatīt darbīgās vielas apstiprinājumu, tam neizvirzot nekādus papildu nosacījumus.
- 133 Turklāt šī sprieduma 55. punktā ir norādīts, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 217. punktā ir pareizi konstatējusi, ka Komisija šajā lietā pamatoti varēja uzskatīt, ka ir jāpārskata attiecīgo vielu apstiprinājums.
- 134 Tas pats attiecas uz argumentu par to, ka pārsūdzētā sprieduma 216. punktā ietvertajā konstatējumā nav ievērots pierādīšanas pienākuma tiesiskais regulējums. Proti, šis punkts – saskaņā ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzēju norādītie monitoringa dati, protams, varētu likt apšaubīt 2012. gada marta pētījumos un *Schneider* pētījumā paustās bažas, taču tie nevarēja pierādīt, ka šīs bažas bija nepamatotas –, protams, attiecas uz jautājumu par pierādīšanas pienākumu zinātnes atziņu jomā, tikai saistībā ar lēmumu veikt pārskatīšanu saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 1. punktu.

135 Pārsūdzētā sprieduma 499. un 500. punkts, par ko *Bayer CropScience* norāda, ka tajos nav ievērots pierādīšanas pienākuma tiesiskais regulējums, ir formulēts šādi:

“499 Tātad šajā lietā nav strīda par to, ka pastāv korelācija starp risku atsevišķām bitēm un risku kolonijai. Turpretī šajā posmā ir zinātniska nenoteiktība par atsevišķu bišu mirstības likmi, kuru pārsniedzot var rasties “nepieļaujama akūta vai hroniska” ietekme uz koloniju dzīvotspēju un attīstību. Šīs nenoteiktības cēlonis ir it īpaši grūtības izmērit lauka apstākļos atsevišķo zaudējumu apjomu un to ietekmi uz koloniju.

500 Šajos apstākļos ir jāsecina, ka Komisija varēja pamatoti uzskatīt, ka, ņemot vērā bīstamības koeficientu lielumus, kuri saistībā ar attiecīgajām vielām ir identificēti *EFSA* secinājumos, nevar izslēgt risku kolonijām, un līdz ar to, pamatojoties uz piesardzības principu, tai bija jāveic aizsardzības pasākumi, negaidot, kad būs pilnībā konstatēts, kādos apstākļos un no kādas mirstības likmes atsevišķu bišu bojāeja var apdraudēt koloniju dzīvotspēju un attīstību.”

136 Taču šie punkti paši par sevi ir tikai piesardzības principa piemērošana šajā lietā, kas ir atgādināts tostarp šī sprieduma 129. punktā, saskaņā ar kuru gadījumos, kad joprojām ir neskaidrības par riskiem vai to apmēru, it īpaši attiecībā uz vidi, Regulas Nr. 1107/2009 21. pantā paredzētajā pārskatīšanas procedūrā var tikt veikti aizsardzības pasākumi, negaidot, kad šo risku esamība un nopietnība tiks pilnībā pierādīta, un, ja izrādās, ka veikto pētījumu rezultāti nav pārliecinoši un tādēļ apgalvotā riska pastāvēšanu vai apmēru nav iespējams droši noteikt, bet joprojām pastāv iespēja, ka videi tiks nodarīts reāls kaitējums, ja šis risks iestātos, piesardzības princips pieļauj ierobežojošu pasākumu veikšanu.

137 Visbeidzot attiecībā uz *Bayer CropScience* argumentu, ar kuru tā apgalvoja, ka, pamatojoties tikai uz noteiktiem riskiem attiecībā uz atsevišķām medus bitēm un iespējamo korelāciju starp šiem riskiem un ietekmi kolonijas līmeni, secinādama, ka nevar izslēgt risku kolonijai, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, jo tā ir atbrīvojusi Komisiju no pienākuma izpildīt piemērojamo Regulā Nr. 1107/2009 ietvertu juridisko kritēriju, kas ir vērsts uz to, lai saglabātu medus bišu koloniju un nevis atsevišķu bišu veselību, ir jānorāda turpmāk minētais.

138 Atbilstoši Regulas Nr. 1107/2009 II pielikuma 3.8.3. punktam darbīgo vielu apstiprina tikai tad, ja citastarp ir pierādīts, ka darbīgo vielu saturošu augu aizsardzības līdzekļu lietošanai atbilstoši noteiktajiem lietošanas nosacījumiem netiek konstatēta nepieļaujama akūta vai hroniska ietekme uz koloniju dzīvotspēju un attīstību, ņemot vērā ietekmi uz medus bišu kūniņām un medus bišu uzvedību.

139 Saskaņā ar pārsūdzētā sprieduma 499. un 500. punktu, kas ir citēti šī sprieduma 135. punktā, apstākļos, kad nav strīda par to, ka pastāv korelācija starp risku atsevišķām bitēm un risku kolonijai, tomēr šajā stadijā pastāv zinātniska neskaidrība par individuālu bišu mirstības līmeni, uz kuru pamatojoties var uzskatīt, ka radīsies “nepieļaujama akūta vai hroniska ietekme” uz kolonijas dzīvotspēju un attīstību, Komisija pamatoti varēja uzskatīt, ka nevar izslēgt risku kolonijai, un tādēļ tai, pamatojoties uz piesardzības principu, bija jāveic aizsardzības pasākumi.

140 Tādējādi – pretēji *Bayer CropScience* apgalvotajam – Vispārējā tiesa, norādot, ka nav strīda par to, ka pastāv korelācija starp risku atsevišķām bitēm un risku kolonijai, un zinātniskā nenoteiktība šajā ziņā ir tikai par atsevišķo bišu mirstības pakāpi, no kuras sākot var rasties “nepieļaujama akūta vai hroniska ietekme” uz koloniju dzīvotspēju un attīstību, nav atbrīvojusi Komisiju no pienākuma izpildīt Regulas Nr. 1107/2009 II pielikuma 3.8.3. punktā paredzēto juridisko kritēriju saistībā ar medus bišu koloniju mirstības līmeni.

141 Līdz ar to šajā ziņā nav pieļauta nekāda tiesību kļūda.

142 Tādējādi ceturtnā pamata trešā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

c) Par ceturto pamata otro daļu

1) Lietas dalībnieku argumenti

- 143 Ar ceturto pamata otro daļu *Bayer CropScience* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, secinot, ka piesardzības pasākumu veikšanu varēja pamatot pilnībā hipotētiski riski. Vispārējā tiesa esot kļūdaini konstatējusi, ka gan izmantošana lapu apstrādē, gan neprofesionāla izmantošana var tikt ierobežota, neveicot zinātnisku novērtējumu un pamatojoties uz pieņēmumiem, saskaņā ar kuriem, pirmkārt, *EFSA* vēl nevērtētie izmantošanas lapu apstrādē veidi, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 533. un 534. punkta, varēja radīt riskus, kas ir analogi novērtētajai izmantošanai, un, otrkārt, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 556. un 558. punkta, lietotāji varētu neievērot izmantošanas noteikumus.
- 144 Visbeidzot Vispārējā tiesa arī pārsūdzētā sprieduma 543. punktā esot pieļāvusi tiesību kļūdu, ļaujot Komisijai pašai apgalvot, ka lapu apstrādes rezultātā attiecīgais līdzeklis nogulsņējas augsnē, un ļaujot tai pamatoties pašai uz saviem hipotētiskiem secinājumiem tā vietā, lai uzticētu *EFSA* risku zinātnisko novērtējumu.
- 145 Komisija apstrīd *Bayer CropScience* argumentāciju.

2) Tiesas vērtējums

- 146 Pirmkārt, attiecībā uz izmantošanas lapu apstrādē aizliegumu pārsūdzētā sprieduma punkti, kurus kritizē *Bayer CropScience*, ir formulēti šādi:

“533 Otrkārt, ir jāuzsver, ka otrais uzdevums, ko Komisija deva *EFSA*, 2012. gada 25. jūlijā pārskatītajā redakcijā bija tieši ierobežots ar “šo vielu atļauto izmantošanu sēklu un granulu apstrādē”. Līdz ar to *EFSA* veiktais risku novērtējums neattiecas uz citu atļauto lietošanu, un *EFSA* secinājumos par trim minētajām vielām nebija nekādu norāžu attiecībā uz risku saistībā ar augu lapu apstrādi.

534 Treškārt, ir jāatgādina, ka [strīdigajā regulā] noteiktie pasākumi pamatojas uz piesardzības principa piemērošanu tādējādi, ka pastāvēja nopietnas norādes uz to, ka daži līdz šim apstiprinātie konkrēto vielu lietošanas veidi varēja radīt nepieļaujamus riskus bitēm, lai arī šajā ziņā vēl nebija zinātniskās noteiktības. Šādā situācijā Komisija bija tiesīga veikt preventīvus pasākumus arī attiecībā uz izmantošanu, ko *EFSA* vēl nebija konkrēti novērtējusi, ja un ciktāl Komisija varēja pamatoti uzskatīt, ka šī izmantošana radīja riskus, kas ir līdzīgi novērtētajai izmantošanai.

[..]

543 Otrkārt, attiecībā uz akropetālu pārvietošanos Komisija apgalvo, ka lapu apstrādes rezultātā konkrētais līdzeklis nogulsņējas augsnē, no kurienes saknes varēja uzkrāt darbīgās vielas un tās izkliedēt augā.”

- 147 Attiecībā uz *Bayer CropScience* argumentu par to, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, atzīstot, ka Komisija pati varēja veikt riska novērtēšanu tā vietā, lai uzticētu šo uzdevumu *EFSA*, ir jānorāda, kā to darījusi ģenerālvokāte secinājumu 155. punktā, ka, tā kā, piemērojot Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 2. punktu, vērsšanās *EFSA* ietilpst Komisijas novērtējuma brīvībā, tātad nav obligāti, lai risku novērtējumu veiktu *EFSA*.
- 148 Tāpat, atzīstot, ka Komisija pati varēja novērtēt riskus attiecībā uz lietošanu, kurus *EFSA* vēl nebija konkrēti izvērtējusi, piemēram, attiecībā uz izmantošanu lapu apstrādei, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu.

- 149 Attiecībā uz *Bayer CropScience* argumentu par to, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, konstatējot, ka izmantošana lapu apstrādei var tikt ierobežota, pat ja nav zinātniska novērtējuma un pamatojoties uz pieņēmumiem, saskaņā ar kuriem šāda izmantošana var radīt riskus, kas ir analogiski jau izvērtētiem izmantošanas veidiem, ir jāuzsver, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 534. punktā ir atzinusi, ka Komisija bija tiesīga veikt preventīvus pasākumus arī attiecībā uz vēl konkrēti neizvērtētiem izmantošanas veidiem tikai tad un tādā apmērā, ja tā varēja saprātīgi pieņemt, ka šī izmantošana var radīt tādus pašus riskus kā jau izvērtēti izmantošanas veidi.
- 150 Tādējādi attiecībā uz basipetālu pārveidošanos Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 542. punktā uzskatīja, ka, ņemot vērā vienas un otras puses minēto zinātnisko pētījumu trūkumus, no tā nevar secināt, ka Komisija varēja saprātīgi pieņemt, ka izmantošana lapu apstrādē rada riskus, kas ir tādi paši kā jau izvērtētiem izmantošanas veidiem.
- 151 Savukārt attiecībā uz akropetālu pārvietošanos Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 543. un 544. punktā norādīja, ka, tā kā Komisija ir apgalvojusi, ka, izmantojot lapu apstrādē, attiecīgais līdzeklis nogulsņējas augsnē, no kurienes saknes var uzkrāt darbīgās vielas un tās izkliedēt augā, šie elementi ļāva šai iestādei saprātīgi pieņemt, ka izmantošana lapu apstrādē rada EFSA secinājumos izvērtētajiem izmantošanas veidiem analogus riskus.
- 152 Tādējādi no iepriekš minētā izriet, kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumā 160. punktā, ka, aizliedzot izmantošanu lapu apstrādē, Vispārējā tiesa pretēji *Bayer CropScience* apgalvotajam nav pieļāvusi, ka risku novērtējums tiek veikts, pamatojoties tikai uz hipotētiskiem apsvērumiem, un līdz ar to šajā ziņā tā nav pieļāvusi tiesību kļūdu.
- 153 Otrkārt, runājot par neprofesionālas izmantošanas aizliegumu, pārsūdzētā sprieduma 553.–558. punkts ir formulēts šādi:
- “553 Treškārt, attiecībā uz iespējamību, ka neprofesionālie lietotāji neatbilstoši izmantos konkrētās vielas saturošos augu aizsardzības līdzekļus, ne Komisija, ne prasītājas nav faktiski pierādījušas, cik lielā mērā šāda iespējamība pastāv vai nepastāv. Tomēr *Bayer [CropScience]* atsaucās uz Komisijas pasūtītu 2011. gada aptauju par to, kā “patērētāji saprot etiķetes un drošu ķīmisku līdzekļu lietošanu”, no kuras izrietēja, ka aptuveni 80 % aptaujāto “vienmēr” vai “vairumā gadījumu” lasa uz pesticīdiem izvietotās etiķetes un ka papildu 12 % tās lasa “dažreiz”. No tiem, kas etiķešu norādījums lasa, gandrīz 74 % tās ievēro “pilnībā”, kamēr 23 % tiem seko “daļēji”. Šie skaitļi ir apstiprināti citā aptaujā, no kuras *Bayer [CropScience]* iesniedza tikai izvilkumus.
- 554 Šajā ziņā ir jānorāda vispirms, ka *Bayer [CropScience]* norādītie skaitļi no pirmās aptaujas neatbilst tiem, kas parādās tās iesniegtajā kopijā. Aptaujāto procentuālā daļa, kuri atbildēja, ka “vienmēr” vai “vairumā gadījumu” lasa augu aizsardzības līdzekļu etiķetes, bija 66 % (50 % “vienmēr” un 16 % “vairumā gadījumu”), nevis “tuvu pie 80 %”, kā to norāda *Bayer [CropScience]*.
- 555 Tālāk *Bayer [CropScience]* iesniegtajā otrās aptaujas izvilkumā neparādās tās veicējs, kā tika noteikta respondentu izlase un vai tā ir reprezentatīva populācijai septiņās valstīs, kurās tā ir veikta. Šajos apstākļos tai var būt ļoti ierobežots pierādījuma spēks.
- 556 Visbeidzot pirmajā aptaujā, kas ir veikta visās dalībvalstīs, pamatojoties uz reprezentatīvu respondentu izlasi, parādījās, ka 34 % aptaujāto tikai “dažreiz” lasa vai “nekad” nelasa instrukcijas, kas ir uz augu aizsardzības līdzekļu etiķetēm. Ir jākonstatē, ka šajos apstākļos, ņemot vērā it īpaši attiecīgo vielu toksiskuma līmeni, Komisija varēja pamatoti secināt, ka neprofesionālie lietotāji var lielākā mērā nekā profesionālie lietotāji neievērot lietošanas instrukcijas.
- 557 Līdz ar to aizliegums, atbilstoši kuram nedrīkst attiecīgās vielas neprofesionāli lietot ārā, nevar tikt kvalificēts kā “acīmredzami nepiemērots izvīrītā mērķa sasniegšanai” šī sprieduma 506. punktā minētās judikatūras izpratnē.

- 558 Ceturtkārt, saistībā ar neprofesionālu izmantošanu iekšelpās tā ir taisnība, ka bišu apdraudējums *prima facie* šķiet diezgan neiespējams, pieņemot, ka tiek ievēroti lietošanas norādījumi. Tomēr, kā iepriekš minēts, nevar izslēgt nepareizu lietošanu, neievērojot lietošanas instrukcijas, un tas tā it īpaši ir saistībā ar neprofesionāliem lietotājiem. Šajā ziņā risks, uz ko norāda Komisija, ka augu, kas ir apstrādāts iekšelpās, varētu pēc tam novietot ārā, šķiet diezgan nebūtisks un katrā ziņā atsevišķs. Turpretī šķiet iespējams, ka, ņemot vērā konkrēto vielu kā insekticīdu efektivitāti, daži lietotāji varētu vēlēties izmantot tieši ārā tās saturošos līdzekļus, pat ja tie ir pārdoti izmantošanai iekšelpās.”
- 154 *Bayer CropScience* būtībā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 558. punktā ir konstatējusi, ka nevar tikt izslēgta nepareiza izmantošana, neievērojot lietošanas instrukcijas, it īpaši attiecībā uz neprofesionāliem lietotājiem, lai gan tā šī sprieduma 553. punktā ir atzinusi, ka ne apelācijas sūdzības iesniedzējas, ne Komisija nav pierādījušas, cik lielā mērā pastāv vai nepastāv nepareizas izmantošanas iespējamība.
- 155 Šajā ziņā ir jāatgādina, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 551. un 552. punkta, ka sabiedrībai atbilstošs riska līmenis ir jānosaka iestādēm, kuras atbildīgas par politisko izvēli, jo šis riska līmenis tiek noteikts, pamatojoties ne tikai uz tīri zinātniskiem apsvērumiem, bet arī – ņemot vērā sociālos faktorus, piemēram, iespējamību veikt kontroles.
- 156 Tas tik tiešām var būt atbilstošs elements, nosakot riska līmeņa atbilstību, jo kontroļu mērķis ir nodrošināt darbīgās vielas saturošo augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumu ievērošanu, kas savukārt var mazināt šādu vielu izmantošanas ietekmi uz vidi.
- 157 Protams, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 553. punktā ir konstatējusi, ka ne Komisija, ne *Bayer CropScience* nav pierādījušas attiecīgās vielas saturošu augu aizsardzības līdzekļu nepienācīgas izmantošanas iespēju neprofesionālu lietotāju aprindās. Tomēr, ņemot vērā faktu, ka neprofesionālie lietotāji nav pakļauti nekādai kontrolei, var uzskatīt, kā to darījusi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 556. punktā, ka neprofesionālie lietotāji lielākā mērā nekā profesionālie lietotāji varētu neievērot lietošanas norādījumus.
- 158 Ņemot vērā attiecīgo darbīgo vielu augsto toksiskuma pakāpi attiecībā uz bitēm, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, konstatējot, ka augu aizsardzības līdzekļu, kas satur minētās vielas, neprofesionālas izmantošanas aizliegums nevar tikt kvalificēts kā “acīmredzami nepiemērots” strīdīgās regulas mērķa sasniegšanai.
- 159 No tā izriet, ka ceturtais pamata otrā daļa arī nav pamatota.
- 160 Līdz ar to ceturtais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

5. Par sesto pamatu

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 161 Ar sesto pamatu *Bayer CropScience* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 459.–461. punktā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nepareizi definējot tā ietekmes novērtējuma apjomu, kas jāveic pirms piesardzības pasākumu noteikšanas, un neievērojot ar šo vērtējumu saistītās prasības. Vispārējai tiesai esot bijis pietiekami ar to, ka Komisija bija iepazinusies ar sekām, ko varētu radīt iecerētā darbība, un esot konstatējusi, ka ietekmes novērtējuma apjoms un formāts ietilpst Komisijas novērtējuma brīvībā, atzīstot par pietiekamu nozares sniegtā ietekmes novērtējuma kopsavilkumu ar četriem punktiem, lai gan Komisijas rīcībā nebija pilnīgas informācijas par alternatīviem augu aizsardzības līdzekļiem. Tādējādi *Bayer CropScience* ieskatā pienākums veikt ietekmes novērtējumu zaudē jebkādu jēgu.

162 Komisija nepiekrīt šiem argumentiem.

b) Tiesas vērtējums

163 Pārsūdzētā sprieduma punkti, pret kuriem ir vērsta *Bayer CropScience* kritika, ir šādi:

“459 Pirmkārt, šajā ziņā ir jākonstatē, ka [2000. gada 2. februāra] paziņojuma par piesardzības principu [(COM(2000) 1, galīgā redakcija) (turpmāk tekstā – “paziņojums par piesardzības principu”)] 6.3.4. punktā ir paredzēts izvērtēt priekšrocības un trūkumus, kādi būtu darbībai vai bezdarbībai. Taču šī izvērtējuma formāts un apjoms nav precizēts. It īpaši no tā nekādi neizriet, ka attiecīgajai iestādei būtu jāsāk specifiska novērtējuma procedūra, kuras rezultātā, piemēram, tiek sagatavots formāls rakstveida novērtējuma ziņojums. Turklāt no teksta izriet, ka iestādei, kas piemēro piesardzības principu, ir būtiska novērtējuma brīvība saistībā ar analīzes metodēm. Proti, lai gan paziņojumā ir norādīts, ka izvērtējumā “būtu” jāiekļauj ekonomiskā analīze, attiecīgajai iestādei katrā ziņā ir jāietver arī neekonomiska rakstura apsvērumi. Turklāt ir tieši uzsvērts, ka noteiktos apstākļos var būt tā, ka ekonomiska rakstura apsvērumi ir jāuzskata par mazāk svarīgiem nekā citas intereses, kas atzītas par būtiskākām; kā piemērs ir tieši norādītas tādas intereses kā vide vai veselība.

460 Turklāt nav nepieciešams, lai izmaksu un ieguvumu ekonomiskā analīze tiktu veikta, pamatojoties uz paredzētās darbības vai bezdarbības attiecīgo izmaksu precīzu aprēķinu. Šādus precīzus aprēķinus lielākajā daļā gadījumu nav iespējams veikt, jo piesardzības principa piemērošanas kontekstā to rezultāti ir atkarīgi no daudziem mainīgajiem, kas pēc definīcijas nav zināmi. Proti, ja visas gan bezdarbības, gan darbības sekas būtu zināmas, tad nebūtu jāizmanto piesardzības princips, bet būtu iespējams lemt uz noteiktības pamata. Secinot – paziņojuma par piesardzības principu prasības ir izpildītas, ja attiecīgā iestāde, šajā gadījumā – Komisija, ir faktiski ņēmusi vērā labvēlīgās un nelabvēlīgās ekonomiskās sekas un citas sekas, kuras var izraisīt paredzētā darbība, kā arī atturēšanās no darbības, un ja tā to ir ņēmusi vērā savā lēmumā. Taču nav nepieciešams, lai šīs sekas būtu precīzi izteiktas skaitļos, ja tas nav iespējams vai tam būtu nepieciešamas nesamērīgas pūles.

461 Otrkārt, ir jānorāda, ka Komisija ir acīmredzami veikusi salīdzinājumu starp paredzētās darbības un bezdarbības pozitīvajām un negatīvajām sekām, kas ir visiespējamākā, no globālo izmaksu Savienībai skatpunkta, izpildot paziņojuma par piesardzības principu 6.3.4. punktā noteiktās prasības. Tas izriet no 2013. gada 21. janvāra ziņojuma attiecīgajā laikā kompetentajam Komisijas loceklim. Šī ziņojuma mērķis bija informēt šo Komisijas locekli par sarunām, kas notiek par *EFSA* secinājumiem, un saņemt viņa apstiprinājumu Komisijas dienestu paredzētajiem pasākumiem. Paziņojuma V pielikumā “Kontekstuāla informācija par EP, nozari un NVO” bija izklāstīti dažādi priekšlikuma ietvaros vērā ņemtie apstākļi. It īpaši attiecībā uz apstākli, ka neonicotinoīdus plaši izmanto lauksaimniecībā, V pielikumā bija minēti *Humboldt* pētījuma, ko prasītājas iesniedza Komisijai, būtiskie rezultāti, tostarp šī pētījuma secinājumi attiecībā uz neonicotinoīdu aizlieguma ietekmi uz Savienības ekonomiku, darba tirgu un ekoloģisko līdzsvaru. Bija arī minēts, ka Komisijas rīcībā nebija pilnīgas informācijas par alternatīviem augu aizsardzības līdzekļiem, jo to atļaujas tiek izsniegtas valsts līmenī. Visbeidzot ziņojumā bija norādīts, ka [Eiropas] Parlamentā par šo jautājumu trīs dienas vēlāk būs debates, 2013. gada 24. janvārī, pamatojoties uz tā pasūtītu pētījumu par konkrēto vielu radītiem riskiem, kurā bija ieteikts pilnīgs neonicotinoīdu aizliegums (nevis tikai lietošanas ierobežojums), kā arī tas, ka vides jomas NVO arī prasīja pilnīgu aizliegumu. No visiem šiem elementiem izriet, ka Komisija apzinājās izaicinājumus, gan ekonomiskos, gan vides, saistībā ar konkrētajām vielām.”

164 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu, ja Komisija secina, ka šīs regulas 4. pantā noteiktie apstiprināšanas kritēriji vairs nav izpildīti, tiek pieņemta regula, ar kuru apstiprinājumu atsauc vai groza.

- 165 Taču, kā konstatēts šī sprieduma 69. punktā, darbīgās vielas apstiprinājuma pārskatīšanā secinājums, ka vairs netiek izpildīti Regulas Nr. 1107/2009 4. pantā paredzētie apstiprināšanas kritēriji, var tikt pamatots ar jebkādam jaunākajām atziņām, ciktāl tās ir zinātniskas vai tehniskas.
- 166 Ja Komisija izdara šādu secinājumu, tai saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktu ir jāpieņem regula, ar ko atsauc vai groza attiecīgās darbīgās vielas apstiprinājumu. Tādējādi, paredzot minētā apstiprinājuma atsaukšanu vai grozīšanu, šajā normā ir skaidri iekļauts samērīguma princips, kas saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir viens no Savienības tiesību pamatprincipiem un paredz, ka Savienības iestāžu pieņemtie tiesību akti nepārsniedz to, kas ir atbilstošs un nepieciešams attiecīgajā tiesiskajā regulējumā leģitīmi paredzēto mērķu īstenošanai, ņemot vērā, ka gadījumā, ja iespējams izvēlēties starp vairākiem atbilstošiem pasākumiem, ir jāizvēlas mazāk ierobežojošais, un ka radītās neērtības nav nesamērīgas salīdzinājumā ar sasniedzamajiem mērķiem (spriedums, 2010. gada 8. jūlijs, *Afton Chemical*, C-343/09, EU:C:2010:419, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 167 Šajā lietā, kā izriet no šī sprieduma 22.–24. punkta un pašas strīdīgās regulas, Komisija ar šo regulu ir grozījusi attiecīgo vielu apstiprināšanas nosacījumus, ņemot vērā, ka šīs vielas rada noteiktus paaugstinātus akūtus riskus bitēm un ka nevar izslēgt nepieņemamus riskus, kas izriet no akūtas vai hroniskas ietekmes, tos lietojot vairākām kultūrām, uz koloniju dzīvotspēju un attīstību.
- 168 No tā izriet, ka Komisija uzskatīja, ka šajā lietā aplūkojamo darbīgo vielu apstiprinātā izmantošana vairs neatbilst Regulas Nr. 1107/2009 4. pantā paredzētajiem apstiprināšanas kritērijiem, it īpaši šīs regulas II pielikuma 3.8.3. punktā paredzētajiem kritērijiem, saskaņā ar kuriem darbīgā viela tiek apstiprināta tikai tad, ja ir pierādīts, ka, izmantojot šo darbīgo vielu saturošus augu aizsardzības līdzekļus atbilstoši noteiktajiem lietošanas nosacījumiem, ietekme uz medus bitēm būs nebūtiska vai tai nebūs nepieļaujamas akūtas vai hroniskas ietekmes uz koloniju dzīvotspēju un attīstību, ņemot vērā ietekmi uz medus bišu kūniņām un medus bišu uzvedību.
- 169 Attiecībā uz samērīguma principu ir jānorāda, ka Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktā nav paredzēti īpaši veidi vai kārtība, kā nodrošināt tā ievērošanu.
- 170 Vispārējās tiesas konstatējums, ka darbības vai bezdarbības radīto priekšrocību un trūkumu izvērtēšanas apjoms un veids ietilpst Komisijas novērtējuma brīvībā, nav pretrunā ne Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktam, ne arī samērīguma principam, kas, kā norādīts šī sprieduma 166. punktā, ir iekļauts minētajā tiesību normā.
- 171 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka novērtējums, ko Komisija veic pārskatīšanas ietvaros, pamatojoties uz Regulas Nr. 1107/2009 21. pantu, lasot to kopā ar šīs pašas regulas II pielikuma 3.8.3. punktu, attiecas uz tādu risku analīzi, ko augu aizsardzības līdzekļa, kurš satur kādu no attiecīgajām vielām, izmantošana radīs tostarp bišu koloniju dzīvotspējai un attīstībai.
- 172 No tā izriet, ka *Bayer CropScience* nevar apgalvot, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, atsaucoties uz Komisijas plašo novērtējuma brīvību, kad tā papildus šim risku novērtējumam – kas vienīgais ir noteikts iepriekš minētajā tiesiskajā regulējumā – nolēmj arī pārbaudīt, kādas priekšrocības un trūkumi varētu izrietēt no tās darbības vai bezdarbības.
- 173 Katrā ziņā ir jākonstatē, ka pretēji *Bayer CropScience* apgalvotajam Vispārējai tiesai nav bijis pietiekami tikai ar to, ka Komisija zināja par sekām, ko varētu radīt paredzētā darbība. Proti, Komisija, kā tas ir norādīts pārsūdzētā sprieduma 461. punktā, ir salīdzinājusi plānotās darbības un bezdarbības visiespējamākās pozitīvās vai negatīvās sekas kopējo izmaksu ziņā Savienībai.
- 174 Turklāt, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 463.–466. punkta, Komisija varēja novērtēt pasākumu, kuri ir strīdīgās regulas priekšmets, ietekmi uz lauksaimniecību un vidi, ņemot vērā, pirmkārt, faktu, ka tad, ja tas izrādītos nepieciešams, valsts līmenī ir iespējams piešķirt atkāpes attiecībā uz augu aizsardzības

līdzekļiem, kas satur attiecīgās vielas, un, otrkārt, to, ka dažās dalībvalstīs agrāk lauksaimniecība varēja apmierinoši darboties bez augu aizsardzības līdzekļiem, kas satur attiecīgās vielas, un šim apstāklim nebija negatīvas ietekmes uz vidi.

- 175 Visbeidzot no pārsūdzētā sprieduma 468.–470. punkta izriet, ka, lai gan – ņemot vērā sistēmu, kas izveidota ar Regulu Nr. 1107/2009, kurā Komisija ir kompetenta apstiprināt darbīgās vielas Savienības mērogā, kamēr dalībvalstu kompetencē ir atļaut augu aizsardzības līdzekļus, kuros ir apstiprinātas darbīgās vielas, – Komisijai tik tiešām nebija iespējams attiecībā uz visu Savienību noteikt, kādā apmērā, kādam izmantojumam un kādiem kultūraugiem lauksaimnieku rīcībā ir attiecīgās vielas saturošajiem alternatīvi līdzekļi, tomēr Komisijai bija zināmas darbīgās vielas, ar kurām strīdīgajā regulā minētās vielas var aizstāt.
- 176 Šādos apstākļos un pat pieņemot, ka Komisijai atbilstoši Regulas Nr. 1107/2009 21. panta 3. punktam ir autonomas pienākums veikt analīzi, ņemot vērā no darbības vai bezdarbības izrietošās priekšrocības un trūkumus, ir jākonstatē, ka *Bayer CropScience* izvirzītajiem argumentiem katrā ziņā nevar piekrist.
- 177 Līdz ar to sestais pamats ir jānoraida kā nepamatots.
- 178 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, apelācijas sūdzība ir jānoraida.

VI. Par tiesāšanās izdevumiem

- 179 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktu, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.
- 180 Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- 181 Tā kā Komisija, *UNAF*, *Deutscher Berufs- und Erwerbsimkerbund*, *Österreichischer Erwerbsimkerbund*, *PAN Europe*, *Bee Life*, *Buglife* un *Greenpeace* ir lūgušas piespriež apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā pēdējam minētajam spriedums ir nelabvēlīgs, ir jāpiespriež tām atlīdzināt minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumus. Tā kā Zviedrijas Karaliste nav izvirzījusi prasījumus par tiesāšanās izdevumiem, tā sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.
- 182 Atbilstoši Reglamenta 184. panta 4. punktam tad, ja persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē, pati nav iesniegusi apelācijas sūdzību, tai var piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus apelācijas tiesvedībā tikai tad, ja tā ir piedalījusies tiesvedības Tiesā rakstveida vai mutvārdu daļā. Ja šī persona piedalās tiesvedībā, Tiesa var nolemt, ka tā savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.
- 183 *AGPM*, *ECPA*, *Rapool-Ring Qualitätsraps deutscher Züchter* un *ESA*, kuras bija personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē, tiesvedībā Tiesā nepiedalījās. Savukārt, tā kā *NFU* un *Agricultural Industries Confederation* ir piedalījušās apelācijas tiesvedībā un spriedums tām ir nelabvēlīgs, tās sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.
- 184 Atbilstoši Reglamenta 140. panta 3. punktam, kurš saskaņā ar šī paša reglamenta 184. panta 1. punktu ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, Tiesa var nolemt, ka persona, kas iestājusies lietā, kura nav dalībvalsts, iestāde, 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.) līgumslēdzēja valsts, kas nav dalībvalsts, vai EBTA Uzraudzības iestāde, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.
- 185 Šī tiesību norma ir jāpiemēro un jānolemj, ka *Stichting De Bijenstichting* sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Apelācijas sūdzība nav pieņemama, ciktāl tā ir iesniegta *Bayer AG* vārdā.
- 2) Apelācijas sūdzība ir jānoraida, ciktāl tā ir iesniegta *Bayer CropScience AG* vārdā.
- 3) *Bayer CropScience AG* un *Bayer AG* sedz savus tiesāšanās izdevumus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas, *Union nationale de l'apiculture française (UNAF)*, *Deutscher Berufs- und Erwerbsimkerbund eV*, *Österreichischer Erwerbsimkerbund*, *Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)*, *Bee Life European Beekeeping Coordination (Bee Life)*, *Buglife – The Invertebrate Conservation Trust* un *Stichting Greenpeace Council (Greenpeace)* tiesāšanās izdevumus.
- 4) *The National Farmers' Union (NFU)* un *Agricultural Industries Confederation Ltd*, kā arī *Stichting De Bijenstichting* sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.
- 5) Zviedrijas Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

[Paraksti]